

نگاهی به معماری معاصر جهان و ایران

از ۱۵۰ سال گذشته تاکنون

همراه با پاسخ تشریحی به تمام سوالات مرتبط در
آزمون ارشد و دکتری معماری در سال های گذشته



بهزاد میرزایی یگانه

دانشجوی دکتری دانشگاه تربیت مدرس

سرشناسه	:	میرزایی یگانه، بهزاد، ۱۳۵۶ -
عنوان و نام پدیدآور	:	نگاهی به معماری معاصر جهان و ایران؛ از ۱۵۰ سال گذشته تا کنون : همراه با پاسخ تشریحی .../ بهزاد میرزایی یگانه.
مشخصات نشر	:	تهران: بهزاد میرزایی یگانه، ۱۳۹۶.
مشخصات ظاهری	:	۴۰۰ ص.: مصور (بخشی رنگی)؛ ۲۲ × ۲۹ س.م.
فروست	:	سری کتاب‌های آموزش معماری؛ ۱.
شابک	:	۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۸۸۶۶-۶
وضعیت فهرست نویسی	:	فیپا
یادداشت	:	کتابنامه.
یادداشت	:	نمایه.
موضوع	:	معماری -- تاریخ
موضوع	:	Architecture -- History
موضوع	:	معماری -- ایران -- تاریخ
موضوع	:	Architecture -- Iran -- History
رده بندی کنگره	:	NA۲۰۰/م۹ن ۱۳۹۶
رده بندی دیویی	:	۷۲۰/۹
شماره کتابشناسی ملی	:	۴۹۲۳۳۴۴

این اثر مشمول قانون حمایت از حقوق مؤلفان و مصنفان است. تکثیر آن به هر روش اعم از فتوکپی، ریسوگرافی، تهیه فایل PDF، لوح فشرده، بازنویسی در وبلاگ ها، سایت ها، مجله ها و کتاب بدون اجازه کتبی از ناشر مجاز نیست و موجب پیگرد قانونی می شود.



عنوان: نگاهی به معماری معاصر جهان و ایران؛ از ۱۵۰ سال گذشته تا کنون:

همراه با پاسخ تشریحی به تمام سوالات مرتبط در آزمون ارشد و دکتری معماری در سال های گذشته

نویسنده: بهزاد میرزایی یگانه

ناشر: بهزاد میرزایی یگانه

طرح جلد: شقایق الله وردی

چاپ اول: پاییز ۱۳۹۶

قطع: رحلی

صحافی:

شمارگان: ۱۰۰۰

قیمت: ۴۳۰۰۰۰ ریال

ISBN: ۹۷۸-۶۰۰-۰۴-۸۸۶۶-۶

www. Dr-Yeganeh.ir

فهرست مطالب

۱۰.....	مقدمه‌ی نگارنده.....
۱۲.....	جنبش‌های هنری و معماری قرن ۱۹ و پیش از آن.....
۱۲.....	مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس.....
۱۴.....	رمانتیسیسم.....
۱۵.....	باغ و باغ آرایی در انگلستان:.....
۱۷.....	نئوگوتیک.....
۲۰.....	اکلکتیسیسم.....
۲۲.....	برخی از جنبش‌های دیگر در قرن نوزدهم.....
۲۲.....	پریمیتیویسم.....
۲۲.....	راسیونالیسم.....
۲۲.....	هنر انتزاعی.....
۲۲.....	هیستوریسیسم.....
۲۲.....	آرت‌نوو.....
۲۳.....	پیدایش معماری مدرن.....
۲۳.....	دسته‌بندی گرایش‌های معماری مدرن.....
۲۳.....	آغاز مدرنیته و انقلاب صنعتی.....
۲۸.....	ناتورالیسم.....
۳۰.....	شروع تحولات در ساختمان‌سازی: نخستین بناهای مدرن از چدن و فولاد.....
۳۰.....	رنالیسم در معماری.....
۳۱.....	پل‌سازی.....
۳۲.....	کارخانه سازی.....
۳۲.....	نمایشگاه‌های بین‌المللی.....
۳۲.....	قصر بلورین.....
۳۳.....	دلایل اهمیت قصر بلورین در معماری.....
۳۴.....	تأثیرات متضاد قصر بلورین.....
۳۴.....	نمایشگاه جهانی پاریس- برج ایفل.....
۳۹.....	مکتب شیکاگو.....
۴۳.....	پایان سبک شیکاگو.....
۴۴.....	مسابقه‌ی شیکاگو.....
۴۷.....	منتقدان معماری در ابتدای دوره‌ی مدرن.....
۴۷.....	جان راسکین.....
۴۸.....	ویلیام موریس.....
۴۹.....	نهضت برای اخلاق در معماری.....
۵۰.....	آدولف لوس.....
۵۳.....	جنبش هنر نو (نهضت آرت‌نوو).....
۵۳.....	مبانی نظری آرت‌نوو.....
۵۴.....	ویکتور اُرتا.....

هکتور گیومارد	۵۵
چارلز رنه مکتناش	۵۶
اتو واگنر	۵۶
آنتونی گائودی	۵۸
هنر تزیینات و صنعت (آرت دکو)	۶۳
ورکبوند	۶۳
اکسپرسیونیسم (حالت گرایی)	۶۶
تقسیم‌بندی آرنوو از دیدگاه نیکلاس پوزنر	۷۱
به‌کارگیری بتن مسلح در معماری	۷۳
فونکسیونالیسم	۷۷
جنبش فوتوریسم	۷۸
گسترش معماری مدرن	۸۲
کوبیسم	۸۲
پوریسم	۸۵
ده استیل	۸۶
گُنستراکتیویسم (ساخت‌گرایی)	۹۰
باوهاوس	۹۶
سبک بین‌الملل و ویژگی‌های معماری مدرن	۱۰۱
سیام (کنگره بین‌المللی معماری مدرن)	۱۰۳
لوکوربوزیه	۱۰۹
فرانک لویید رایت	۱۱۸
معماری ارگانیک و فرانک لویید رایت	۱۲۲
معماری «ارگانیک» در کارهای «رایت»	۱۲۴
آلوار آلثو	۱۳۰
میس ونده رو	۱۳۲
لویی کان	۱۳۹
معماری مدرن متأخر (لیت‌مدرنیسم)	۱۴۵
بروتالیسم	۱۴۵
تندیس‌گرایی	۱۴۸
استراکچرالیسم	۱۵۱
لوکوربوزیه	۱۵۲
پیر لوئیجی نروی	۱۵۲
ریچارد باکمینستر فولر	۱۵۳
شرکت اسکید مور	۱۵۴
کنزو تانگه	۱۵۵
فرای اوتو	۱۵۵
مینیمالیسم	۱۶۰

۱۶۲	تادائو آندو.....
۱۶۵	مدرن‌یسم منطقه گرا و منطقه‌گرایی جدید
۱۶۷	حسن فتحی.....
۱۶۸	منطقه‌گرایی در ژاپن.....
۱۶۹	کنزو تانگه.....
۱۷۱	منطقه‌گرایی در هند.....
۱۷۱	بالکریشنا دوشی.....
۱۷۲	چارلز کورئا.....
۱۷۳	راج ریوال.....
۱۷۳	عارف حسن.....
۱۷۶	لوئیس باراگان.....
۱۷۸	تکنولوژی و معماری در دهه‌ی ۱۹۶۰
۱۷۸	آرکیگرام (آرشیگرام).....
۱۸۱	گروه متابولیست.....
۱۸۵	پست‌مدرن‌یسم
۱۸۵	مبانی نظری پست‌مدرن‌یسم و نقد آن از مدرن‌یسم.....
۱۸۷	معماری پست‌مدرن (فرانوگرایی).....
۱۸۷	چارلز جنکس.....
۱۸۹	مایکل گریوز.....
۱۹۱	فیلیپ جانسون.....
۱۹۲	جیمز استرلینگ.....
۱۹۳	هانس هولاین.....
۲۰۲	معماری نئومدرن (سفید)
۲۰۸	تحلیل معماری مدرن و دوره‌های خردگرایی
۲۰۸	خردگرایی متقدم.....
۲۰۹	خردگرایی.....
۲۰۹	خردگرایی متأخر.....
۲۱۰	خردگرایی نو (تعقل‌گرایی نو).....
۲۱۱	آلدو روسی.....
۲۱۴	دیکانستراکشن
۲۲۷	فولدینگ
۲۳۲	معماری نئوکلاسیک
۲۳۶	مقایسه‌ای بین معماران نئوکلاسیک.....
۲۴۰	معماری‌های تک
۲۴۰	ریشه‌های معماری‌های تک.....
۲۴۲	اصول فکری و طراحی سبک‌های تک.....
۲۴۴	سانتیاگو کالاتراوا.....

۲۴۷	معماری اکو- تک و معماری سبز
۲۴۹	نورمن فاستر
۲۵۳	معماری بایونیک
۲۵۸	معماری در عصر دیجیتال
۲۵۸	معماری و هندسه فراکتال
۲۶۰	ویژگی‌های هندسی فراکتال
۲۶۳	معماری عصر سوپر مدرن
۲۶۳	سایبر اسپیس
۲۶۴	نظریات پرش کیهانی و غیر خطی بودن
۲۶۵	هندسه‌ی توپولوژیک
۲۶۵	نظریه آشفستگی (آشوب):
۲۶۶	نظریه پیچیدگی
۲۶۶	معماری پرش کیهانی
۲۷۰	معماری پارامتریک
۲۷۱	مصادیق دیگر این سبک‌ها
۲۷۹	معرفی برخی از معماران و جنبش‌های معاصر
۲۷۹	پیتر زومتور
۲۸۱	پل آندرو
۲۸۳	رالف اِرسکین
۲۸۵	ژان نوول
۲۸۶	نگاهی به شهرسازی و طراحی شهرهای معاصر
۲۸۶	دوره‌های نخستین قرن نوزدهم
۲۸۶	بینش جامع، اساس شهرسازی امروز
۲۸۶	حکمرانی متخصصین در قرن نوزدهم
۲۸۶	شهرسازی در اواخر دورهٔ باروک
۲۸۶	عدم توجه به مساکن عامهٔ مردم؛ پیشنهاد «وبان»
۲۸۷	ساختن منازل در آغوش طبیعت در اواخر دوره باروک
۲۸۷	خیابان «ریولی»
۲۸۸	غلبه نواحی سبز و خرم: سبزه‌میدان‌های لندن
۲۸۸	رشد بی‌نظم و بی‌نقشهٔ لندن
۲۸۸	رد شدن نقشه «رن» برای لندن
۲۸۹	معنای سبزه‌میدان
۲۸۹	باغچه سبزه‌میدان‌ها
۲۸۹	خانه‌ها
۲۸۹	منشأ سبزه‌میدان‌های لندن
۲۹۰	سبزه‌میدان‌های «بلومزبری»
۲۹۰	تناسب انسانی «بلومزبری»

۲۹۱.....	زوال محلات لندن پس از سال ۱۸۶۰.....
۲۹۲.....	ایجاد کوی‌های مسکونی: «پارک نایب‌السلطنه».....
۲۹۲.....	خیابان، مهم‌ترین عامل در بافت شهر: (تغییر نقشه ۱۸۶۸-۱۸۵۳).....
۲۹۲.....	تفاوت لندن و پاریس.....
۲۹۳.....	پاریس در نیمه اول قرن نوزدهم.....
۲۹۳.....	برنامه‌های اجرائی «هاسمان».....
۲۹۳.....	پاریس نخستین شهر بزرگ عصر صنعت.....
۲۹۳.....	اصول برنامه‌ی هاسمان.....
۲۹۳.....	برنامه‌های اجرایی هاسمان.....
۲۹۳.....	ادامه‌ی خیابان «ریولی».....
۲۹۴.....	بخش دوم.....
۲۹۴.....	بخش سوم.....
۲۹۴.....	الحاق حومه‌های پاریس به شهر.....
۲۹۴.....	طرح احداث کمر بند سبز برگرد پاریس.....
۲۹۵.....	احداث محله‌ی شانزه لیزه.....
۲۹۵.....	خیابان اپرا.....
۲۹۵.....	میدان، بلوارها، باغ‌ها و پارک‌ها.....
۲۹۵.....	میدان لندن و پاریس.....
۲۹۵.....	بولوار.....
۲۹۵.....	پارک‌ها.....
۲۹۶.....	انواع گیاهان جدید.....
۲۹۶.....	پارک‌ها، گردشگاه‌های عمومی بودند.....
۲۹۶.....	شهر مسئله‌ای فنی.....
۲۹۷.....	استفاده از یک بنا برای چند امر مختلف.....
۲۹۷.....	خیابان‌های بی‌انتها.....
۲۹۸.....	مسائل عبور و مرور بر مسائل مسکن تقدم داشت.....
۲۹۸.....	دوراندیشی هاسمان و تأثیر وی.....
۲۹۸.....	گسترش پاریس بعد از هاسمان.....
۲۹۸.....	تأثیر هاسمان.....
۲۹۹.....	«ابنزر هاوارد» و باغ شهرها.....
۳۰۰.....	عدم موفقیت شهرهای باغ مانند.....
۳۰۱.....	تونی گارنیه و شهر صنعتی.....
۳۰۲.....	آمستردام و تولد دوباره‌ی شهرسازی.....
۳۰۳.....	دیدگاه‌های شهرسازی فرانک لوید رایت.....
۳۰۳.....	شهر پهن‌دشتی فرانک لوید رایت.....
۳۰۵.....	شهر زنده (ارگانیک) رایت.....
۳۰۷.....	دیدگاه‌های شهرسازی لوکوربوزیه.....

۳۰۸	شهر درخشان لوکوروبوزیه
۳۱۰	شهر چندیگار (شاندیگار)
۳۱۲	شهر برازیلیا
۳۱۴	لوئیس مامفرد
۳۱۵	آشنایی با معماری معاصر ایران
۳۱۵	قاجاریه
۳۱۵	معماری قاجار
۳۱۶	شهرسازی
۳۱۸	میرزا مهدی خان شقاقی
۳۱۹	معماری و ابنیه دارالخلافه تهران
۳۱۹	ارگ سلطنتی و مجموعه ساختمان‌های کاخ گلستان
۳۲۰	عمارت تخت مرمر
۳۲۰	خلوت کریم‌خانی
۳۲۰	عمارت فرح‌آباد یا اندرون
۳۲۱	عمارت خروج
۳۲۱	عمارت شمس‌العماره
۳۲۱	عمارت بادگیر
۳۲۲	تکیه دولت
۳۲۲	کاخ ابیض
۳۲۳	باب همایون و دروازه الماسیه
۳۲۴	میدان توپخانه
۳۲۶	سردر باغ ملی
۳۲۷	مدرسه‌ی دارالفنون
۳۲۸	عمارت بهارستان یا سپهسالار (مجلس شورای ملی سابق)
۳۲۹	مسجد و مدرسه سپهسالار
۳۲۹	خانه قوام‌السلطنه
۳۳۱	دوران پهلوی اول (۱۳۲۰-۱۳۰۰ ه.ش)
۳۳۳	شهرسازی
۳۳۷	دانشگاه تهران
۳۳۸	دانشکده هنرهای زیبا
۳۴۰	بانک شاهی
۳۴۰	آشنایی با نسل اول معماران ایران
۳۴۰	میرزا علیخان مهندس
۳۴۲	آندره گدار
۳۴۵	ماکسیم سیرو
۳۴۵	نیکلای مارکوف
۳۴۶	کریم طاهرزاده بهزاد

۳۴۸.....	وارطان هوانسیان
۳۵۰.....	گابریل گُورکیان.....
۳۵۱.....	محسن فروغی.....
۳۵۳.....	دیگر معماران.....
۳۵۵.....	دوران پهلوی دوم (۱۳۲۰-۱۳۵۷).....
۳۵۶.....	شهرسازی.....
۳۵۶.....	شهرک اکباتان.....
۳۵۶.....	پیشگامان نسل دوم معماران.....
۳۵۶.....	هوشنگ سیحون.....
۳۶۱.....	عبدالعزیز فرمانفرمائیان.....
۳۶۲.....	کامران طباطبایی دیبا.....
۳۶۴.....	نادر خلیلی.....
۳۶۵.....	نادر اردلان.....
۳۶۷.....	حسین امانت.....
۳۶۸.....	کوروش فرزانی.....
۳۶۹.....	معماری سنتی در این دوره.....
۳۷۰.....	برخی از آثار مهم دیگر در این دوره.....
۳۷۰.....	ساختمان تئاتر شهر.....
۳۷۰.....	یادمان مقبره الشعرا.....
۳۷۰.....	کتابخانه کانون پرورش فکری کودکان و نوجوانان اصفهان.....
۳۷۱.....	مسجد الجواد.....
۳۷۵.....	معماری پس از پیروزی انقلاب اسلامی.....
۳۷۵.....	متأخران نسل دوم.....
۳۷۶.....	سید هادی میرمیران.....
۳۷۹.....	معماران نسل سوم.....
۳۷۹.....	برخی از آثار معماری این دوره.....
۳۷۹.....	فرهنگستان جمهوری اسلامی ایران.....
۳۸۰.....	ساختمان سفارت ایران در برلین- داراب دیبا.....
۳۸۰.....	کتابخانه ملی.....
۳۸۱.....	هنرستان هنرهای تجسمی کرج و خانه افشار.....
۳۸۲.....	مرکز بین‌المللی فرهنگی اصفهان- فرهاد احمدی.....
۳۸۲.....	بانک توسعه صادرات ایران (طرح)- بهرام شیردل.....
۳۸۳.....	مسجد الغدير.....
۳۸۳.....	ساختمان جدید مجلس شورای اسلامی.....
۳۸۵.....	منابع و مأخذ.....
۳۹۰.....	نمایه‌ی موضوعی (الفبایی).....

مقدمه‌ی نگارنده

مطالعه‌ی تاریخ و آثار گذشتگان، در نگاه نخست ممکن است مروری داستان‌وار به دیده آید، که فرد را از امروز و آینده وادارد و در گذشته جا نشاند. اما حقیقت آن است که تلاش‌هایی که امروز و آینده را می‌سازد، ریشه در گذشته و تجاربی دارد، که نسل به نسل و خون به خون به آدمیان منتقل گشته و فرا راه را دگرگون می‌کند. معماری معماران نیز از این حقیقت جدا نیست، و بدون آگاهی از آنچه که گذشته، نمی‌توان آینده را پرفروغ‌تر به ترسیم آورد. حل بحران هویت در معماری و شهرسازی، جز با شناخت داشته‌ها و آگاهی از جایگاه خود در زمان و مکان امکان‌پذیر نخواهد بود. دانسته‌ها و مبانی نظری روشن‌گر راهی است که برای آینده نقش خواهیم بست.

در این سیاهه، مروری بر اندیشه‌ها و تلاش‌های مؤثر در معماری معاصر از حدود ۱۵۰ سال پیش داشته‌ایم، چه تلاش‌های جهانی که بر امروز معماری ما تأثیر گذارده‌اند و چه معماری سرزمین خود. در این راه، از نوشته‌های بسیاری از محققین و اساتید نیز وام گرفته‌ایم که فهرست آن‌ها در متن و یا منابع آخر کتاب ذکر شده است.

از دیگر دغدغه‌ها در تهیه‌ی این مجموعه، آموزش معماری نیز بوده است که نگارنده نیز چندین سال در محافل دانشگاهی به این امر اهتمام داشته است. نقطه‌ی شروع این اثر، کتابچه‌ای درسی بود که از سال ۱۳۸۹ برای مطالعه‌ی درسی دانشجویان تهیه شده بود. لذا بسیاری از مطالب از سرفصل‌های درسی و موضوعات موردعلاقه‌ی اساتید معماری برای درس آشنایی با معماری معاصر انتخاب شده‌اند. افزودن سؤالات آزمون‌های معتبر معماری در بخش‌های مربوط به موضوعات ارائه شده، بر قوت این خواسته افزوده است. بسیاری از موضوعات مطرح شده در این گونه آزمون‌ها، جان‌مایه‌ی یک پژوهش و یا انگیزه از نگاه تیزبین یک مدرس مجرب هستند و پوشش این نکات بر غنای این مجموعه می‌افزاید.

در این کتاب، تحولات مؤثر بر معماری، از حدود ۱۵۰ سال پیش بررسی گردیده‌اند. پیش از آن، هنرمندی که از عقلانیت و انسان‌محوری پس از رنسانس به پوچی گراییده و به ستوه آمده، دل‌تنگ معنویت گذشته شده بود و در پی آن سبک‌های رمانتیسیسم و نئوگوتیک ظهور می‌یابد. پس از آن، انقلاب صنعتی روی می‌دهد و برخی تلاش می‌کند که با یاری جستن از آن، هنر را که در جامعه‌ی طبقاتی اروپایی تنها مختص اشراف و نجیب زادگان بود، به طبقات پایین‌تر جامعه نیز ببخشایند. جنبش‌هایی مانند صنایع و حرف، ورکبوند، آرت‌نو و ... تلاش کردند که با پیوند تولید انبوه با طرح‌های هنری، آن را به منزل تمام اقشار جامعه برسانند. این سبک‌ها خود به شکل شیوه‌ای انتقالی عمل کردند که زمینه‌ی بروز جنبش‌های نوین معماری شد و صنعت را با معماری عجین ساخت.

تزئینات پرتکلف و دروغین و فرم‌های تزئینی که ارتباطی با سازه و عملکرد نداشت از باروک آغاز شده بود و با روکوکو به اوج رسیده بود. دل‌زدگی هنرمندان و معماران از این موضوع، باعث مطرح‌شدن شعار صداقت در معماری و سازه شد. سادگی که همراه با مصالح و تکنیک‌های نوین پدید آمده بود، تا جایی پیش رفت که شعار تزئین جنایت است را سر داد. این امر، از

نیاز به بازسازی سریع بناها پس از جنگ‌های جهانی آن دوره نیز متأثر بود. از طرف دیگر با آنکه نظام اشرافی منحل شده بود، شهرهای صنعتی کارگران را دوباره به خدمت گرفته بودند و معماری ساده‌ی آن دوره قصد براندازی تزئین و تکلف به نفع توده‌ی مردم را داشت. اگر در دوره‌ی باروک و روکوکو بین سه رکن معماری - فرم، سازه و عملکرد- این فرم بود که به‌صورت برجسته‌تر به نمایش گذاشته شده بود، در این دوره عملکرد بود که اهمیت یافت و فرم به تبعیت از عملکرد فراخوانده شد.

معماری مدرن تا دهه‌ها پیش رفت، به گونه‌ای که خود را مناسب تمام زمان‌ها و تمام مکان‌ها دانست، بی‌آنکه توجهی به تفاوت فرهنگی، اقلیمی و منطقه‌ای کند. عقل‌گرایی عملکردی با ساختمان‌های بی‌روح مکعب مستطیلی از شیشه و بتن نمودار شد. پست‌مدرن با نقد این عقل‌گرایی، دوباره معماری را متحول ساخت و پس‌از آن شاهد کثرت شیوه‌های معماری در مناطق مختلف هستیم.

توجه به تکنولوژی، که از معماری مدرن مطرح شده بود، در سبک‌های تک با برجسته کردن سازه (از سه رکن ذکر شده معماری) نمودار شد. با توجه بشر به پایان‌پذیری انرژی، سبک اکوتک سعی کرد از فناوری علاوه بر نمایش خود، برای کاهش مصرف انرژی نیز بهره برد. با پیشرفت علوم رایانه‌ای دوباره تحولی بزرگ در معماری پدید آمد. تأثیری که همچنان در گرماگرم تحولات آن هستیم.

در این کتاب، علاوه بر تحولات فوق، نگاه مختصری به شهرسازی در دوره تحول و همچنین معماری معاصر ایران داشته‌ایم. امید است این مجموعه که از آرا و مقالات و کتاب‌های بسیاری از اساتید نیز بهره برده است، رهپویان و دانشجویان معماری را در کسب دانش در این مقوله یاری رساند.

بهزاد میرزایی یگانه پاییز ۱۳۹۶

توضیحات:

- با توجه به تلفظ مختلف برخی نام‌های خاص در منابع مختلف و یا زبان‌های مختلف، سعی شده است نگارش‌های مختلف در متن آورده شود تا برای دانشجویان آشنا باشد.
- سؤالات مربوط به هر بخش، با همان شماره‌ی ارائه شده در آزمون‌های معماری ارائه شده‌اند تا ارجاع به آن‌ها آسان‌تر باشد.
- کلیه سؤالات مبحث معماری معاصر آزمون دکتری و ارشد معماری از چندین سال قبل تا سال ۹۶ به صورت دسته‌بندی شده در متن آمده‌اند. نوع و سال برگزاری آزمون مربوط به تمامی سؤالات در ادامه‌ی سؤال ذکر شده است.

جنبش‌های هنری و معماری قرن ۱۹ و پیش از آن

تغییرات و تحولات و تطور اندیشه‌ها در زمینه‌ی علوم و فنون انسانی، همواره وام‌دار اندیشه‌های پیش از آن است. در بخش اول این کتاب به گرایش‌ها و جریان‌ات معماری و هنری قرن نوزدهم و پیش از آن که در جریان‌ات معماری بعدی مؤثر بودن پرداخته می‌شود.

مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس

از میان نهادهای آموزشی که در گسترش و پیشبرد معماری مدرن نقش مهمی داشتند سهم دو مؤسسه بیشتر است: مدرسه‌ی عالی هنرهای زیبا (مدرسه‌ی بوزار) در پاریس که قدمت بیشتری دارد و خانه‌ی ساختمان (باوهاوس) در آلمان. یکی از جریان‌ات مهم اوایل قرن نوزدهم شکل‌گیری مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس بود که در سال ۱۸۱۹ تأسیس شد. البته سابقه‌ی مدارس معماری در فرانسه به سال ۱۶۱۷ و زمان لویی چهاردهم برمی‌گردد. این مدرسه در فاصله‌ی کوتاهی نه‌فقط مهم‌ترین مدرسه‌ی معماری فرانسه به شمار می‌رفت، بلکه در قرن نوزدهم و به مدت بیش از پنجاه سال یکی از تأثیرگذارترین مدارس مهم در سطح جهانی بود. به‌طوری‌که روش آموزش این مدرسه الگوی مدارس دیگر قرار گرفت.

بزرگ‌ترین تفاوت بوزار با مدارس دیگر معماری در این بود که در بوزار تأکید اصلی بر سر طراحی معماری بود و دروس نظری فقط برای درک بهتر و آمادگی بیشتر دانشجویان برای طراحی تدریس می‌شد. در طراحی معماری نیز، دست‌کم به‌تدریج بر گرافیک و نوع ترسیم (presantation) یا به‌اصطلاح امروز بوزار راندو (rendu) تأکید می‌شد. کارهای عملی بخش معماری بوزار شامل سه قسمت بود: پروژه، دکور و اسکیس. (مزینی، ۱۳۸۴) پروژه‌ها طرح‌های معماری با موضوعات مختلف بود که در حدود دو ماه طراحی می‌شد، دکور به موضوعات طراحی داخلی می‌پرداخت و اسکیس طراحی کوتاه‌مدت معمولاً پرسپکتیوی و دست‌آزاد بود که مدت آن ۱۲ ساعت بود. اصول کلاسیک ارزش مقبول و غیرقابل تغییر معماری محسوب می‌شد و به همین دلیل به پنج نظم معماری کلاسیک اهمیت فوق‌العاده داده می‌شد و دانشجویان می‌بایستی اصول ترکیب معماری (کمپوزیسیون)، تناسب‌ات و مقیاس را با مطالعه و ترسیم عوامل این پنج نظم فراگیرند.

آموزش در مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس به دو دوره‌ی مقدماتی و عالی (با دوره‌ی اول و دوم) تقسیم می‌شد. دانشجویان در دوره مقدماتی که حدود ۲ تا ۴ سال طول می‌کشید، با اصول و مفاهیم اولیه‌ی معماری، ازجمله طراحی، نقشه‌کشی، پرسپکتیو، تاریخ معماری و مباحث فنی آشنا می‌شدند. آن‌ها بعد از موفقیت در امتحانات مقدماتی می‌توانستند در دوره‌ی عالی مدرسه ادامه‌ی تحصیل دهند. سن ورود به مدرسه بین ۱۵ تا ۱۶ سال تعیین‌شده بود و مدت تحصیل برای دانشجویی که می‌توانست تمام امتحانات را با موفقیت بگذراند و فارغ‌التحصیل شود حدود ۱۰ تا ۱۲ سال طول می‌کشید. کلاس‌ها در این مدرسه به دو صورت ارائه می‌شد: نظری و عملی.

آموزش در این مدرسه زیر نظر اساتید مجربی صورت می‌گرفت. دانشجویان در دوره‌ی مقدماتی می‌بایست بیشترین وقت خود را صرف مطالعه و تحلیل معماری روم و ساختمان‌های احداث‌شده در فرانسه نمایند. هدف این دوره یادگیری اصول و مفاهیم معماری – عمدتاً روم باستان. رنسانس و به‌خصوص کارهای آندره آ پالادیو و ورزیده شدن در ترسیم دستی و ترسیمات فنی ساختمان بود. دانشجویان با یادگیری اصول اولیه‌ی طراحی ساختمان در این دوره و کسب نمره‌ی قبولی می‌توانستند مجوز ورود به دوره‌ی عالی را دریافت و زیر نظر اساتید مجرب شروع به طراحی ساختمان بنمایند.



شارل گارنیه، ساختمان اپرای پاریس (پاله گارنیه)، ۱۸۶۸-۱۸۷۵

اُپرای پاریس یکی از ساختمان‌های موفق است که با مفاهیم مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس طراحی شد. عمارت اُپرای پاریس (پاله گارنیه)، اثر شارل گارنیه^۱، است که بین سال‌های ۱۸۶۵ و ۱۸۷۵ طراحی و ساخته شد.

نمای این بنا را باید با نمای لوور مقایسه کرد، چون ظاهراً در ساختن آن از معماری لوور تقلیدی صورت گرفته است. در داخل دیوارهای ماسونری آن اسکلت فلزی پنهان شده است. سبک معماری آن سبک تلفیقی (اکلکتیک) با تزئینات فراوان نئوباروک است. فضای داخلی آپرا از لحاظ پلکان بزرگ و موج آن با نقش و نگارهای ایتالیایی مآب و شکوه و عظمتی که از درودیوار آن می‌بارد تماماً باروک است. (بانی مسعود، ۱۳۹۳)

آزمون ← ۴۲- اپرای پاریس بر اساس مفاهیم کدام گزینه بنا شده است؟ [ارشد آزاد ۹۴]

(۲) مدرسه هنرهای زیبای پاریس

(۱) باهاوس

(۴) سیام

(۳) ورک بوند

پاسخ: بنای اپرای پاریس بر مبنای آموزه‌های مدرسه‌ی هنرهای زیبای پاریس بنا نهاده شده است و لذا گزینه‌ی دو درست است.

آزمون ← ۷۳. یکی از بناهای معروف سبک باروک (Baroque) که بعد از انقلاب صنعتی ساخته شده و دارای سازه فلزی می‌باشد، کدام است؟ [ارشد سراسری ۸۳]

(۲) موزه ویکتوریا و البرت لندن، انگلستان

(۱) ساختمان اپرای پاریس، فرانسه

(۴) قصر ورسای، فرانسه

(۳) برج (رصدخانه) انیشتین، آلمان

پاسخ: گزینه‌ی یک صحیح است، در بنای اپرای پاریس از معماری باروک الهام گرفته شده و در داخل دیوارهای باربر آن سازه‌ی فلزی پنهان است.

^۱ Charles Garnier

آزمون ←

۲۷- کارهای عملی بخش معماری در مدرسه بوزار شامل کدام یک از دروس زیر بود؟ [دکتری سراسری ۹۳]

(۱) پروژه، دکور، راندو (۲) اسکیس، طراحی، دکور

(۳) پروژه، دکور، اسکیس (۴) اسکیس، کنسترکسیون، دکور

پاسخ: گزینه سه صحیح است. کارهای عملی بخش معماری بوزار شامل سه قسمت بود: پروژه، دکور و اسکیس. (مزی، ۱۳۸۴) پروژه‌ها طرح‌های معماری با موضوعات مختلف بود که در حدود دو ماه طراحی می‌شد، دکور به موضوعات طراحی داخلی می‌پرداخت و اسکیس طراحی کوتاه‌مدت معمولاً پرسپکتیوی و دست‌آزاد بود که مدت آن ۱۲ ساعت بود.

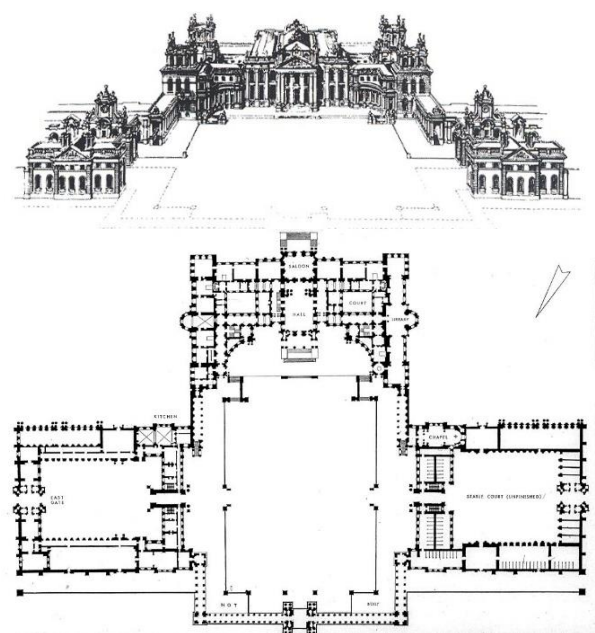
رمانتیسیسم

در تاریخ تحولات هنری غرب، شاید هیچ‌کدام از مکاتب هنری به‌اندازه‌ی رمانتیسیسم همه‌گیر و گسترده نبوده است. رمانتیسم به معنی خاص و تاریخی آن اساساً پدیده‌ای اروپایی است. فرهنگ و تمدن اروپا در سیر تاریخی خود از دوره‌ی رنسانس و روشنگری می‌گذرد و به وضعیت فرهنگی و اجتماعی خاصی می‌رسد. این وضعیت تاریخی ویژه که انسان اروپایی در گذر از عصر کلاسیک به عصر مدرن در اواخر قرن هیجدهم و اوایل قرن نوزدهم آن را طی می‌کند، رمانتیسیسم نامیده می‌شود. جنبش هنری رمانتیسم در اواخر قرن ۱۸ و اوایل قرن ۱۹ میلادی شکل گرفت. موضوع اصلی رمانتیسیسم اعتقاد به ارزش تجربه شخصی و فردی است. هنرمند رمانتیک ارزش‌های شهودی و غریزی را مورد کاوش قرار می‌دهد.

رمانتیسیسم را همان‌طور که از نامش پیداست، باید نوعی واکنش احساسی در برابر خردمحوری به‌شمار آورد. تمایلی به برجسته کردن خویشتن انسانی، گرایش به‌سوی خیال و رؤیا، به‌سوی گذشته تاریخی و به‌سوی سرزمین‌های ناشناخته. رمانتیسم جنبه‌های احساسی و ملموس را دوباره به هنر غرب وارد کرد. هنرمندان رمانتیک آزاد از چهارچوب‌های تصویرگری‌های سنتی، به تحقق بخشیدن ایده‌های شخصی خود پرداختند. در انگلستان یعنی زادگاه رمانتیسیسم شورش علیه قاعده‌مندی سبک‌های کلاسیک زودتر از کشورهای دیگر آغاز شد. بدین ترتیب در معماری «طبیعی بودن» به‌جای باقاعده بودن رواج یافت. در این دوره با **احیای** تقریباً هم‌زمان سبک‌هایی سروکار داریم که گذشته‌ی رومانتیک را در برابر دیدگان و تخیلات عامه‌ی رمانتیک‌مآب به رژه درمی‌آورد، احیای سبک‌هایی چون گوتیک و پالادیونی.

رمانتیسیسم اصطلاحی است که بر «هر موضوع جالب و بدیع که یا گویای صفا و سادگی روستایی است یا برعکس به طبیعتی وحشی و بی‌نظم اشاره دارد» دلالت می‌کند. درواقع هر عنصر رمانتیک محصول نوعی خیال‌اندیشی و روحیه‌ی نابسامان و آشفته تلقی می‌شود. از این‌رو طرفداران این مکتب بر این نکته تأکید می‌ورزیدند که برای فهم و ژرف کاوی هر چه بیشتر در آثار هنری باید ضوابط دست و پاگیر کلاس را به کناری نهاد و توجه داشت که اثر هنری وقتی واجد ارزش می‌گردد که با «روح زمانه» ی خود سازگار باشد.

از سیر تاریخی رمانتیسیسم این‌طور استنباط می‌شود که این جنبش در انگلستان ابتدا نه در عرصه‌ی ادبیات، بلکه در هنر باغ آرایی و معماری ظاهر شد. باغ‌های تشریفاتی در اوایل قرن هفدهم عمدتاً به سبک فرانسوی، هلندی و ایتالیایی آراسته می‌شدند و شکلی منظم، متقارن و هندسی داشتند، ولی از دهه‌ی پنجم همین قرن کم‌کم به این نکته توجه شد که طبیعت ساده، یک‌شکل و متوازن نیست بلکه پیچیده، متنوع و ناهمگون است و این مطلب به مدد گرایش به سبک و سیاق هنر باغ



آرایی انگلیسی و معماری گوتیک شکل گرفت. این گرایش تازه سرآغاز توجه به طبیعت و کشف دوباره‌ی آن است که اندکی بعد از هنر و معماری وارد عرصه‌ی ادبیات نیز می‌شود.

باغ و باغ آرایی در انگلستان:

همان‌طور که در قبل اشاره شد رمانتیسیسم پیش از آن که وارد ادبیات عصر احساس شود، در هنر باغ آرایی و نقاشی منظر آشکار شده بود. اصولاً در طول قرن هجدهم پدیده‌های طبیعی به‌طور فزاینده‌ای مورد توجه واقع می‌شدند. شاید یکی از دلایل این امر انقلاب صنعتی و رشد شهرنشینی باشد.

از میان خیل عظیم معماران رمانتیسیسم هیچ‌کدام به‌اندازه‌ی جووانی پیرانزی تأثیرگذار نبود. او معمار و نقاشی بود که تعلیمات خود را وقف هنر طراحی خویش نمود. پیرانزی سی سال از عمر خود را صرف کشیدن نقشه و ساخت گراور از بناهای قدیم و جدید رم کرد. طرح‌های او از بناهای نیمه مخروبه‌ی شهر رم باستان، در همه حال با چاشنی نوستالژیک (nostalgic) و آمیزه‌ای از حس تألم و غم همراه بود. در گراورهای او انسان‌ها به موجوداتی حقیر در مقابل ساختمان‌های غول‌آسای دور از فهم مبدل می‌شوند.

معمار انگلیسی سر جان ونبرو^۱ در طراحی کاخ بلنیم^۲ در نزدیکی آکسفورد با همکاری نیکولاس هاکسمور^۳ طراحی و ساخت بین سال‌های ۱۷۰۵ و ۱۷۲۴ با الهام از مفاهیم معماری باروک سعی نمود طراحی ارائه نماید که ساختمان با مناظر اطراف خود تصویر واحدی را به وجود آورد؛ تصویر به‌مثابه یک تابلوی نقاشی شده از طبیعت است.

تصاویر و نقشه‌ها از کاخ بلنیم نزدیک آکسفورد- انگلستان

سر جان ونبرو و نیکولاس هاکسمور ۱۷۰۵-۲۴

^۱ Sir John Vanbrugh

^۲ Blenheim

^۳ Nicholas Hawksmoor

افزون بر این، در طراحی ساختمان جدید، این نکته مورد توجه قرار گرفته است که در ساختمان جدید انسداد نور و منظر برای دو ساختمان ایجاد نکند. (بانی مسعود، ۱۳۹۱)

در سال ۱۳۸۰ مسابقه‌ای برای طرح پوشش سطوح خارجی بنا صورت گرفت که بهروز احمدی برنده‌ی مسابقه شد. طرح وی همچنین در سال ۲۰۰۴ برنده اول مسابقه معماری (سنگ) مرمر در سال در ایتالیا شد. (قبادیان، ۱۳۹۲)

آزمون ← ۴۸ - پوسته خارجی و نمای هرم در بنای مجلس شورای اسلامی واقع در میدان بهارستان تهران اثر کیست؟

(۱) عبدالرضا ذکایی (۲) فرهاد احمدی (۳) بهروز احمدی (۴) علی سردار افخمی

پاسخ: گزینه سه صحیح است. عبدالرضا ذکایی مدیریت طراحی را به عهده داشته است و بهروز احمدی و علی سردار افخمی جزو تیم طراحی بوده‌اند. اما در سال ۱۳۸۰ مسابقه‌ای برای طرح پوشش سطوح خارجی بنا صورت گرفت که بهروز احمدی برنده‌ی مسابقه شد. طرح وی همچنین در سال ۲۰۰۴ برنده اول مسابقه معماری (سنگ) مرمر در سال در ایتالیا شد. (قبادیان، ۱۳۹۲)

آزمون ← ۳۳ - طراحی سفارتخانه‌های جمهوری اسلامی ایران در مقطع زمانی سال‌های ۱۳۸۰-۱۳۸۵ توجه به کدام رویکرد داشته است؟ (با توجه به مکان و محیط اجتماعی- جغرافیایی خاص آن کشورهایی که در آن اثر ساخته شده است). [دکتری آزاد ۹۳]

(۱) توجه به نوعی معماری پیش‌تاز با جسارت‌های ترکیبی کالبدی ملهم از غرب با ترکیب‌بندی مصالح متنوع رنگی

(۲) توجه اصلی و اساسی به معماری معاصر دوران مدرنیسم و کارکرد عقلانی استدلالی عملکردی در کلیه زمینه‌های فضایی

(۳) تلفیق جوهره معماری اصیل ایرانی اسلامی با آرمان‌های معماری نوین

(۴) تکرار یک الگوی کالبدی جاویدان معماری سنتی ایران

پاسخ: گزینه سه صحیح است. به عنوان مثال ساختمان سفارت ایران در برلین (اثر داراب دیبا)، ساختمان سفارتخانه و کنسولگری ایران در تیرانا پایتخت آلبانی (اثر علی اکبر صارمی) و ساختمان سرکنسولگری ایران در فرانکفورت (اثر هادی میرمیران) با این نگرش ساخته شده‌اند.

آزمون ← ۴۰ - گونه‌شناسی مساجد معاصر ساخته شده در ایران در چند دهه اخیر بیشتر از کدام اشکال و جوهره الگویی بهره گرفته است؟ [دکتری آزاد ۹۳]

(۱) از عناصر معماری سنتی - اسلامی و معماری بومی ایران

(۲) از معماری‌های نوین التقاطی دوران پسامدرن

(۳) از ترکیب مدرنیسم و معماری اسلامی دوران صفوی اصفهان از آرایش‌های گوناگون

(۴) عموماً از طریق حذف مناره‌ها و تمیز دادن فضای گنبدی مرکزی

پاسخ: گزینه‌ی سه صحیح است.

منابع و مأخذ

- ابل ک. (۱۳۸۷). **معماری و هویت**. ترجمه‌ی دکتر فرح حبیب، تهران: دانشگاه آزاد اسلامی.
- افشار نادری ک. (۱۳۸۰). **نقد سفارت ایران در برزیل**. مجله معمار ۱۳. ۱۸-۳۳
- افضلی ر. و امیری ع. (۱۳۹۰). **بنیادهای شناخت‌شناسی و روش‌شناسی نظریه‌های پست‌مدرن در جغرافیای سیاسی و ژئوپلیتیک**. پژوهش‌های جغرافیای انسانی. ۶۰-۳۹.
- بانی مسعود، ا. (۱۳۹۱). **معماری معاصر ایران**. تهران: نشر هنر معماری قرن.
- بانی مسعود، ا. (۱۳۹۳). **معماری غرب، ریشه‌ها و مفاهیم**. تهران: نشر هنر معماری قرن.
- بنه ولو ل. (۱۳۸۴). **آشنایی با تاریخ معماری**، ترجمه‌ی علی‌محمد سادات افسری، تهران: مرکز نشر دانشگاهی.
- بنه ولو ل. (۱۳۸۴). **تاریخ معماری مدرن**. ترجمه‌ی علی‌محمد سادات افسری. تهران: مرکز نشر دانشگاهی
- بنه ولو ل. (۱۳۸۹). **معماری در آستانه‌ی هزاره‌ی سوم**. ترجمه‌ی علی‌محمد سادات افسری. تهران: نیلوفر
- بنه ولو ل. (۱۳۹۰). **تاریخ معماری مدرن**، ترجمه‌ی سیروس باور. تهران: انتشارات دانشگاه تهران
- بیور ر. (۱۳۹۲). **هزار معمار؛ بررسی آثار معماران جهان**. ترجمه‌ی امیر اعلا عدیلی. تهران: طراحان هنر
- پاکزاد، ج. (۱۳۸۶). **سیر اندیشه‌ها در شهرسازی (۱)**. تهران: شرکت عمران شهرهای جدید
- پناهی س.، مختاباد امری س.م. و کریمی خیای ا. (۱۳۸۸). **فرش شهری، مقدمه‌ای بر شهرسازی فولدینگ**. هویت شهر. ۷۰-۵۹
- تسومتور پ. (۱۳۹۵). **رهیافت پدیدارشناسی در اندیشه‌ی پیتر زومتور**. ترجمه‌ی مرتضی نیک فطرت. تهران: علم معمار
- تهامی د. (۱۳۹۵). **طهران قدیم**. تهران: گویا.
- جلیلی ت. (۱۳۸۹). **مفهوم سایبر در تبیین و خلق فضای معماری**. اولین همایش ملی فناوری‌های نوین در علوم مهندسی. مشهد: موسسه آموزش عالی خاوران.
- حبیبی م. و مقصودی م. (۱۳۹۳). **مرمت شهری؛ تعاریف، نظریه‌ها، تجارب، منشورها و قطعنامه‌های جهانی، روش‌ها و اقدامات شهری**. تهران: دانشگاه تهران
- حقیر س. (۱۳۸۷). **سبک‌شناسی «آر - نو» در معماری معاصر**. معماری و شهرسازی. ۷۴-۶۳
- دیبا د. (۱۳۸۱). **گفتگوی آراتا ایسوزاکی با داراب دیبا**. نشریه معماری و شهرسازی شماره ۶۹-۶۸
- زرگری نژاد غ. (۱۳۸۶). **از مدرسه صنایع مستظرفه تا دانشکده هنرهای زیبا** مروری بر زمینه‌های شکل‌گیری و تأسیس دانشکده هنرهای زیبا در دانشگاه تهران. هنرهای زیبا. ۱۲-۵

- ساعده سمیعی ا. و شعبان م. (۱۳۹۵). تحلیل رویکرد غیرخطی معماری پارامتریک در ایجاد الگوهای نماهای سیال و غیرخطی. کنفرانس بین‌المللی مهندسی معماری و شهرسازی. تهران: دبیرخانه دائمی کنفرانس شاهچراغی آ. (۱۳۸۵). *حلزون و نوار مویوس*. هفته‌نامه نقش نو. پیش‌شماره ۱. ۱۵
- شاهچراغی آ. (۱۳۹۵). *پارادایم‌های پردیس*. تهران: جهاد دانشگاهی
- شیرازی م. ر. (۱۳۹۵). *شعر فضا؛ تادائو آندو*. تهران: کتاب فکر نو.
- علی‌الحسابی م. و یوسف زمانی م. (۱۳۸۹). *فرآیند طراحی معماری، تعامل میان طراح و بهره‌بردار (مدل یابی مشارکت در طراحی مسکن‌های شخصی‌ساز)*. نشریه هنرهای زیبا. ۳۱-۴۲
- غریب پور ا. (۱۳۸۹). *مفهوم «عملکرد» در اندیشه لویی کان*. نشریه صفه ۵۱. ۳۱-۴۰
- فتوحی م. (۱۳۹۰). *بررسی تطبیقی فرمالیسم در نقد هنر، نقد ادبی و نظریه‌ی فیلم*. نامه‌ی نقد (مجموعه مقالات نخستین همایش ملی نظریه و نقد ادبی در ایران) تهران: نشر خانه کتاب.
- فلاح نیا م.، پورمحمد س. و احراری س. م. (۱۳۹۱). *معماری دیجیتال با رویکرد موضوعی به سیستم‌های طراحی پارامتریک*. اولین همایش ملی اندیشه‌ها و فناوری‌های نو در معماری، تبریز: انجمن مهندسان معمار تبریز
- فلامکی م. (۱۳۹۱). *شکل‌گیری معماری در تجارب ایران و غرب*. تهران: نشر فضا
- قارونی اصفهانی ف. (۱۳۹۴). *معماری بایونیک طراحی طبیعت*. تهران: فاطمه قارونی اصفهانی
- قبادیان و. (۱۳۹۲). *سبک‌شناسی و مبانی نظری در معماری معاصر ایران*. تهران: علم معمار.
- قبادیان و. (۱۳۹۵). *مبانی و مفاهیم در معماری معاصر غرب*. تهران: دفتر پژوهش‌های فرهنگی.
- کامل نیا ح. و مهدوی نژاد م. (۱۳۹۵). *آشنایی با معماری معاصر از شرق تا غرب*. تهران: علم معمار رویال.
- کرتیس و. (۱۳۸۲). *معماری مدرن از ۱۹۰۰*. ترجمه‌ی مرتضی گودرزی. تهران: سازمان مطالعه و تدوین کتب علوم اسلامی دانشگاه‌ها (سمت)
- گاردنر ه. (۱۳۸۱). *هنر در گذر زمان*. ترجمه‌ی محمدتقی فرامرزی. تهران: آگاه
- گیدیون ز. (۱۳۸۴). *فضا، زمان و معماری*. ترجمه‌ی منوچهر مزینی. تهران: شرکت انتشارات علمی و فرهنگی.
- لنگ ج. (۱۳۹۳). *آفرینش نظریه معماری*. ترجمه‌ی علیرضا عینی فر. تهران: دانشگاه تهران
- لوکوربوزیه. (۱۳۵۴). *چگونه به مسائل شهرسازی بیندیشیم*. ترجمه محمدتقی کابتی. تهران: نشر سپهر
- مانیاگو لامپونیانی، و. (۱۳۸۸). *دانشنامه معماری قرن بیستم*. ترجمه‌ی ضیاءالدین جاوید. تهران: افراز

مانیاگو لامپونیانی، و. (۱۳۹۰). معماری و شهرسازی در قرن بیستم. ترجمه‌ی لادن اعتضادی. تهران: مرکز چاپ و انتشارات دانشگاه شهید بهشتی.

متین م. (۱۳۹۳). پارادایم پدیدارشناسی و درون‌مایه حس مکان از دیدگاه معمارانه. همایش ملی نظریه‌های نوین در معماری و شهرسازی. قزوین: دانشگاه آزاد اسلامی واحد قزوین.

مزینی م. (۱۳۸۴). از زمان و معماری. تهران: مرکز مطالعات و تحقیقات شهرسازی و معماری ایران.

مستغنی ع. و علیمزادی م. (۱۳۹۵). واکاوی کاربرد هندسه طبیعت و فراکتال در معماری پارامتریک (با بررسی ارائه داخلی گنبد مسجد شیخ لطف‌الله). نامه معماری و شهرسازی. ۱۲۲-۱۰۳

مضطرزاده ح. و حجتی و. (۱۳۹۳). تحلیلی بر روند شکل‌گیری پارادایم توسعه شهری پایدار با تأکید بر جریان‌های زیست‌محیطی. دو فصلنامه پژوهش‌های منظر شهر. ۸۹-۷۹

معماریان غ. (۱۳۸۷). سیری در مبنای نظری معماری. تهران: سروش دانش

مهدوی نژاد م.، بمانیان م. و خاکسار ن. (۱۳۸۹). هویت معماری، تبیین معنای هویت در دوره‌های پیشامدرن، مدرن و فرامدرن. هویت شهر. ۱۲۲-۱۱۳

نوربرگ شولتز ک. (۱۳۸۳). گزینه‌ای از معماری، معنا و مکان. ترجمه‌ی ویدا نوروز برازجانی. تهران: جان جهان

نوربرگ شولتز ک. (۱۳۹۱). ریشه‌های معماری مدرن. ترجمه‌ی محمدرضا جودت. تهران: شهیدی

یاران ع. (۱۳۸۸). مبانی نظری معماری غرب. تهران: شهیدی

arch2o.com

akairan.com

archdaily.com

architectureandurbanism.blogspot.co.uk

architectureindevelopment.org

archreport.ir

arcspace.com

arel.ir

bl.uk

Boys: Doing Disability Differently: An alternative handbook on architecture, dis/ability and designing for everyday life ۱st Edition ۲۰۱۴, by Jos Boys (Author)

caoi.ir

caoi.ir

citypedia.ir

darolfonoon.oerp.ir

dezeen.com

e-architect.co.uk

ebuild.in

eisenmanarchitects.com

en.wikiarquitectura.com

Eshita, Amlin Iqbal, Insight: A retreat for synaptic symbiosis and self-autonomy, hdl.handle.net/۳۹۲۳/۱۰۳۶۱, Date: ۲۰۱۴, Publisher: BRAC University

futureproofdesigns.tumblr.com

Gharipour, Mohammad, Contemporary Urban Landscapes of the Middle East

golestanpalace.ir

greatbuildings.com

ilovemyarchitect.com/۰۹/۰۴/۲۰۱۲/villa-savoye

imgrum.org

Jean-François Onnée, Airport Systems Planning, Design and Management, Fall ۲۰۰۴, Term Paper, Paris – Charles de Gaulle Airport, A critique of the development of France's first airport, Thursday, December ۹th, ۲۰۰۴

Jolly Thulaseedas and Robert J Krawczyk, Möbius Concepts in Architecture. College of Architecture, Illinois Institute of Technology. Chicago, IL, ۲۰۱۶, USA

kaufman: Edgar Kaufman and Bea Raeburn, Frank Lloyd Wright: Writings and Buildings (Cleveland: The World Publishing Company, ۱۹۶۹), page unavailable.

kavehfarrokh.com

mapsandantiqueprints.com

mihanbana.com

moi.ir

nmi.ichto.ir

paul-andreu.com

pritzkerprize.com

saeedsun.ir

shahrefarang.com

studyblue.com

theater.ir

theguardian.com

turningtorso.net

Wallis: Landscape Architecture and Digital Technologies: Re-conceptualising design and making , by Jillian Walliss (Author), Heike Rahmann (Author) ۲۰۱۵

waymarking.com

wright: Frank Lloyd Wright, Frederick Gutheim, Editor. In the Cause of Architecture: Essays by Frank Lloyd Wright for the Architectural Record, ۱۹۵۲-۱۹۰۸. (New York: McGraw-Hill, ۱۹۷۵) ,

yadavaran.ir

Yazdnegar.ir

نمایه‌ی موضوعی (الفبایی)

- اکو- تک..... ۳۱۵, ۳۱۶, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۳
- البریخ..... ۶۸, ۷۶, ۱۹۷
- البریخ..... ۲۹۷
- الماسیه..... ۴۰۳, ۴۰۴
- امیرکبیر..... ۳۹۱, ۴۰۷
- انتزاعی ۳۳, ۷۵, ۸۰, ۸۶, ۸۷, ۱۰۶, ۱۰۷, ۱۰۹, ۱۱۳, ۱۱۵, ۱۲۲, ۱۲۵, ۱۶۶, ۱۶۸, ۲۳۴, ۲۳۶, ۲۳۹, ۲۴۱, ۲۶۲, ۲۶۵, ۲۶۶, ۲۷۲, ۲۸۱, ۴۱۰, ۴۶۶
- اوتو ۱۹۶, ۳۲۳
- اورتا..... ۶۲, ۶۳, ۶۵, ۶۸
- اوهانجانیان..... ۴۱۴
- اوینگ..... ۱۲۹
- اوینگز..... ۱۷۳, ۱۹۵
- ایتن..... ۱۲۲, ۱۲۵
- ایسوزاکی..... ۲۳۳, ۲۳۴, ۲۳۶, ۲۵۰
- ایشی یاما..... ۲۴۶
- ایفل..... ۳۲, ۴۰, ۴۳, ۴۴, ۴۵, ۹۵, ۱۱۶, ۱۱۹
- اینشتین..... ۸۵, ۸۶, ۳۳۶
- ایسوزاکی..... ۲۴۶
- ایفل..... ۴۰, ۳۰۷
- آبستره..... ۱۰۶, ۱۲۲, ۱۲۵
- آبکار..... ۳۹۵, ۴۳۶, ۴۳۷, ۴۳۹, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۶۱, ۴۷۰
- آرامگاه باباطاهر..... ۴۳۹, ۴۴۰
- آرامگاه بوعلی..... ۴۴۶, ۴۴۷, ۴۵۱
- آرامگاه حافظ..... ۴۲۸, ۴۲۹
- آرامگاه خیام..... ۴۵۰, ۴۵۱
- آرامگاه سعدی..... ۴۳۹, ۴۴۰
- آرامگاه فردوسی..... ۴۳۳, ۴۴۷
- آرامگاه نادرشاه..... ۴۴۸
- آرت دکو ۱۶, ۷۵, ۷۶, ۷۸, ۱۲۱, ۱۸۴, ۲۴۴, ۲۷۲, ۴۲۰
- آرت نوو ۱۰, ۲۵, ۲۷, ۶۳, ۶۸, ۶۹, ۷۱, ۷۲, ۷۳, ۷۵, ۷۶, ۷۸, ۸۳, ۸۶, ۸۸, ۹۵, ۱۰۱, ۲۱۴, ۲۷۳, ۳۲۷, ۴۰۴
- ۴۳۶, ۴۴۲
- آرشیگرام..... ۲۲۸, ۲۳۰, ۲۳۲
- ابطال گرایی..... ۲۳۸, ۲۳۹, ۲۵۰, ۲۵۴, ۲۵۷
- اُپرای پاریس..... ۱۳
- اُپرای سیدنی..... ۱۹۲
- اتزن..... ۱۹۲
- اثبات گرایی..... ۳۲, ۲۳۸, ۲۵۰, ۲۵۴
- اثر پروانه..... ۳۳۸
- احمدشاه..... ۴۱۱
- اُرتا ۶۴, ۶۵, ۶۶
- اردلان ۲۱۹, ۲۲۳, ۲۲۵, ۴۴۴, ۴۵۳, ۴۵۴, ۴۵۸, ۴۵۹
- ۴۶۰, ۴۶۱, ۴۷۰
- ارسکین..... ۳۵۶
- ارگ سلطنتی..... ۳۹۲, ۳۹۶, ۳۹۸, ۴۰۰, ۴۰۱, ۴۰۳
- ارگانیک ۶۹, ۷۵, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۵۹, ۱۶۱, ۱۶۳, ۱۶۶, ۱۶۷, ۱۸۹, ۲۱۴, ۲۲۷, ۲۳۶, ۲۹۳, ۳۱۱, ۳۲۳, ۳۲۶, ۳۲۹, ۳۳۳, ۳۳۶, ۳۳۸, ۳۳۹, ۳۴۰, ۳۸۰, ۳۹۰, ۴۱۵
- ارگانیک..... ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۰, ۱۶۳
- اِس.اِم..... ۱۷۳, ۱۹۵
- اسپریدونف..... ۴۷۷
- استرابری هیل..... ۱۸
- استراکچرالیسم..... ۱۹۲, ۲۷۴, ۳۰۶
- استرلینگ ۱۶۰, ۱۷۶, ۱۸۶, ۱۹۷, ۲۳۶, ۲۴۵, ۲۵۲, ۴۴۴
- استرن..... ۲۴۶
- استیرلینگ..... ۱۸۶
- اسکید مور..... ۱۲۹, ۱۷۳, ۱۹۵, ۳۴۸
- اشنایدر..... ۸۴
- اکباتان..... ۴۴۶
- اکسپرسیونیسم ۷۱, ۷۵, ۷۸, ۸۲, ۸۳, ۸۴, ۸۵, ۸۶, ۸۷, ۸۸, ۸۹, ۱۰۱, ۱۰۹, ۱۲۱, ۱۲۲, ۱۲۶, ۱۷۵, ۱۹۲, ۱۹۸, ۲۰۴, ۲۴۷, ۲۴۹, ۲۶۸, ۲۷۲, ۳۰۶, ۳۱۰, ۴۱۳
- اکلکتیسم..... ۲۲, ۲۳, ۸۶
- اکلکتیک..... ۱۳, ۲۲, ۲۳
- اکو- تک..... ۳۰۶, ۳۰۷, ۳۲۵, ۳۲۷
- اکسپرسیونیسم..... ۶۳, ۸۲, ۱۲۳

- آرکادیا..... ۲۳۰
- آرکیگرام ۱۹۹، ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰، ۲۳۲، ۲۳۶، ۲۴۵، ۳۲۷
- آرنوو..... ۴۴۲، ۴۳۶، ۸۹، ۸۸، ۷۵، ۷۳، ۷۱
- آسادا..... ۲۳۲
- آشوب امینی..... ۴۲۱
- آفتاندلیان..... ۴۶۳، ۴۲۲، ۴۲۱
- آقاخان..... ۴۵۸، ۴۵۶، ۲۰۱، ۲۰۰
- آگبار..... ۳۵۸
- آلتو ۵۴، ۱۳۲، ۱۳۷، ۱۴۷، ۱۶۰، ۱۶۲، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۱۷۴، ۱۷۵، ۱۸۴، ۲۰۸، ۲۱۱، ۲۱۷، ۳۵۶، ۳۵۷، ۴۴۴
- آندرو..... ۳۵۵، ۳۵۴
- آندو..... ۲۸۴، ۲۳۶، ۲۰۸، ۲۰۷، ۲۰۶، ۱۹۷، ۱۴۹
- آی.ام.پی..... ۱۲۹
- آیزمن ۲۴۷، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۶۰، ۲۶۲، ۲۶۳، ۲۶۵، ۲۷۶، ۲۷۷، ۲۸۱، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸، ۲۹۱، ۲۹۲، ۲۹۴، ۲۹۵، ۳۳۷، ۳۳۹، ۳۴۴، ۳۴۷، ۳۵۰، ۳۵۱
- آیزمن..... ۲۹۰، ۲۷۷، ۲۷۶، ۲۵۹
- باب همایون..... ۴۰۴، ۴۰۳
- بابولیان..... ۴۲۱
- باراگان..... ۲۲۷، ۲۲۶، ۷۳
- باروک ۱۱، ۱۳، ۱۴، ۱۶، ۱۷، ۲۲، ۲۳، ۷۱، ۱۹۱، ۳۰۳، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۳، ۳۷۱، ۳۹۲، ۴۱۶، ۴۲۶
- باغ ایرانی..... ۴۸۴، ۴۸۲، ۴۵۸، ۴۵۴، ۴۴۸، ۴۳۸
- باغ گلشن..... ۳۹۶
- باغ نیاوران..... ۴۱۰
- باغ شهر..... ۳۸۲، ۳۸۱، ۳۷۹، ۳۷۳
- باغلیان..... ۴۴۲
- باکمینستر فولر..... ۲۳۰، ۲۲۰، ۱۹۹، ۱۹۴
- بانک شاهی..... ۴۲۴، ۴۰۶، ۴۰۵
- باوهاوس ۱۲، ۹۷، ۱۱۴، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۸، ۱۲۹، ۲۱۰، ۲۷۳، ۴۳۵، ۴۴۴
- بایونیک..... ۳۲۷، ۳۲۶، ۳۲۳
- برازیلیا..... ۳۸۹، ۳۸۸، ۲۵۳، ۱۸۳، ۱۸۲
- براک..... ۱۰۶
- برلاخه..... ۳۷۷، ۱۹۲، ۱۶۹، ۱۵۴، ۱۳۶، ۱۱۰، ۶۲، ۵۹
- برلاگ..... ۳۷۷، ۱۵۴، ۱۳۶، ۶۲، ۵۹
- برنهم..... ۲۹۸، ۵۲، ۵۰، ۴۹، ۴۷
- بروتالیسم ۱۸۵، ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۰، ۱۹۷، ۱۹۸، ۱۹۹، ۲۰۱، ۲۱۸، ۲۴۵، ۴۵۱
- بروکلین..... ۴۳، ۳۵، ۳۲
- بریتیش میوزیوم..... ۳۰۳، ۲۹۶
- بل گدس..... ۱۳۲
- بلژیک..... ۱۳۲، ۶۵، ۶۴، ۶۳
- بلومزبری..... ۳۶۶، ۳۶۵، ۳۶۳
- بلیخی..... ۴۷۸
- بناسراف..... ۲۶۴، ۲۶۲، ۲۶۰
- بنهام..... ۱۸۷
- بوزار ۱۲، ۱۴، ۶۳، ۷۸، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۸۲، ۱۹۴، ۴۲۲، ۴۳۹، ۴۴۶، ۴۵۳
- بوفیل..... ۲۴۶
- بوگاردوس..... ۴۸، ۴۷
- بوم گرایه..... ۴۷۳، ۴۷۰، ۴۶۶، ۴۵۴، ۴۴۴
- بهرنس ۳۳، ۶۸، ۸۰، ۸۲، ۹۵، ۱۲۳، ۱۳۹، ۱۴۴، ۱۵۰، ۱۶۸، ۱۷۰، ۲۹۷، ۳۰۶، ۳۱۱
- بهرز احمدی..... ۴۸۵، ۴۸۴
- بیکر وال..... ۳۵۷، ۳۵۶
- پارک دولایت..... ۲۷۹
- پارک نایب السلطنه..... ۳۶۵
- پارک نایب السلطنه..... ۳۶۵
- پارک شهر..... ۳۷۹
- پارک وی..... ۴۴۶
- پاکستون..... ۸۲، ۴۵، ۴۳، ۴۰، ۳۸، ۳۷، ۳۲
- پالادیو..... ۴۲۷، ۳۰۳، ۲۹۹، ۲۹۶، ۱۹، ۱۷، ۱۲
- پاویون آلمان..... ۱۷۱
- پراودا..... ۱۱۷
- پرش کیهانی ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۹، ۳۴۰، ۳۴۲، ۳۴۷، ۳۵۰، ۳۵۱
- پرش کیهانی..... ۳۳۹
- پرش کیهانی..... ۳۳۸، ۳۳۱، ۲۷۶
- پروئیت_آیگو..... ۲۳۹

تاریخ‌گرایی ۱۷، ۲۵، ۴۷، ۵۲، ۶۱، ۷۳، ۱۱۹، ۱۳۴، ۱۷۹،
۲۱۰، ۲۴۱، ۲۶۹، ۲۹۶، ۲۹۷، ۳۰۳، ۴۱۳، ۴۳۵، ۴۴۴،

۴۵۴، ۴۷۰

تانگه ۱۹۶، ۲۱۱، ۲۱۶، ۲۱۷، ۲۱۸، ۲۳۳، ۲۳۶، ۲۵۴،
۲۸۸، ۳۲۴

تاوت ۸۲

تایگرم ۲۴۶

تخت مرمر ۳۹۸

تختی ۴۶۸، ۴۷۰

ترمینال T.W.A ۱۹۱

ترینگ تورسو ۳۱۲

تری ۱۳۸، ۲۹۹

تری ۲۹۸

تری، ۳۰۲

تکتونیک ۱۹۲، ۳۴۲

تکیه دولت ۴۰۱، ۴۰۳

تلگراف خانه ۴۰۳، ۴۱۵، ۴۱۶، ۴۲۶، ۴۲۷

تندیس گرا ۱۴۳، ۱۸۸، ۱۹۹، ۳۴۷، ۳۴۸، ۴۰۰، ۴۶۵، ۴۶۶،

تندیس‌گرایی ۲۷، ۱۰۶، ۱۸۵، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۱، ۱۹۶،

۲۲۸، ۳۱۱، ۴۴۰

تندیس‌گون ۱۸۷، ۱۸۸، ۱۹۱، ۲۰۱، ۳۱۲، ۳۱۴

تندیس‌گرایی ۱۸۸، ۱۸۹

توپولوژی ۲۹۱، ۲۹۴، ۳۴۳، ۳۴۹، ۴۸۲

توپولوژی ۳۳۷

توگندهات ۲۰۳

جانسون ۵۴، ۱۱۲، ۱۲۹، ۱۵۰، ۱۵۳، ۱۶۳، ۱۷۳، ۱۹۷،

۲۰۲، ۲۰۳، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۴۴، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۰،

۲۵۲، ۲۵۶، ۲۷۶، ۲۹۰، ۳۰۲، ۳۲۵، ۳۴۰، ۳۵۰

جنکز ۱۹۷، ۲۳۹، ۲۴۸، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۳۲۹،

۳۳۷، ۳۳۹، ۳۴۰، ۴۴۴

جنکس .. ۱۸۳، ۲۴۰، ۲۴۷، ۲۵۲، ۲۵۳، ۳۳۷، ۳۵۰، ۳۵۱

جنکس ۲۳۹، ۲۵۹، ۲۹۰، ۳۲۹، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۳۹،

۳۴۱

جنی ۴۷، ۴۸، ۴۹، ۱۵۰

جنی ۴۸

پره ۳۸، ۴۴، ۴۷، ۶۰، ۸۸، ۸۹، ۹۱، ۹۲، ۹۵، ۱۰۲، ۱۳۹،
۱۴۲، ۱۴۴، ۱۵۰، ۲۹۸، ۴۱۵

پره-مدرن ۸۸، ۴۱۵

پریتزکر ۲۲۷، ۳۵۲

پریمیتیویسم ۲۵

پست مدرن ۲۴۲، ۲۵۰

پست مدرن ۱۱، ۲۳، ۶۹، ۷۶، ۸۶، ۱۰۴، ۱۱۳، ۱۳۷، ۱۵۰،

۱۶۰، ۱۶۱، ۱۷۴، ۱۸۱، ۲۳۶، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۴۰،

۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۰، ۲۵۱،

۲۵۲، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۵۵، ۲۵۶، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۷۳، ۲۷۵،

۲۸۶، ۳۰۱، ۳۰۶، ۳۳۶، ۳۳۷، ۳۳۸، ۳۵۰، ۳۵۱، ۴۴۴،

۴۷۳، ۴۵۱

پست مدرنیسم ۵۵، ۷۱، ۱۹۹، ۲۱۷، ۲۳۷، ۲۴۰، ۲۴۳،

۲۴۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۳، ۲۵۴، ۲۷۲، ۲۹۸، ۳۱۰، ۳۲۷،

۴۰۴

پست مدرنیسم ۲۳۷، ۲۴۷، ۲۵۳

پلاس ۳۶۳

پلاگ-این سیتی ۲۲۹، ۲۳۰

پلان لیبر ۱۸۹

پنج معمار ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۹، ۴۸۰، ۴۸۱

پورفیریوس ۲۹۹

پوریسم ۵۵، ۷۱، ۱۰۲، ۱۰۷، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۴۹

پوریسم ۱۰۸، ۱۳۹

پوزنر ۸۸، ۸۹

پوزیتیویسم ۳۲، ۳۳، ۱۶۸، ۱۷۷، ۲۳۸، ۲۳۹، ۲۵۰، ۲۵۴،

۲۸۳، ۲۵۷

پوزیتیویسم ۲۳۸، ۳۰۹، ۳۱۵

پیانو ۲۰۸، ۲۳۰، ۲۷۳، ۳۱۴، ۳۲۱، ۳۲۵، ۳۲۷،

پیچیدگی و تضاد ۲۴۰، ۲۴۷، ۲۴۸، ۲۵۹

پیرانزی ۱۵

پیکاسو ۱۰۶، ۱۷۴

پیوجین ۱۹، ۲۰، ۵۸، ۷۱

پیانو ۳۰۶، ۳۱۶

پیچیدگی و تضاد ۲۴۰، ۲۵۷، ۲۹۰

تاتلین ۱۱۵، ۱۱۶، ۱۲۰

۴۶۶..... دانشگاه شیراز
 ۴۷۷..... دانشمیر
 ۴۷۳، ۴۶۳..... دروازه قرآن
 ۴۷۰، ۴۶۸، ۴۶۶..... درویش
 ۲۹۳، ۲۸۸، ۲۸۷، ۲۸۶، ۲۷۹، ۲۷۶، ۲۷۵، ۲۷۴..... دریدا
 ۲۸۹، ۲۸۷، ۲۸۳، ۲۷۶، ۲۷۵، ۲۳۷..... دریدا
 ۱۰۹..... دسبورگ
 ۳۴۹، ۳۴۶، ۳۴۳، ۲۹۳..... دفتر FOA
 ۳۹۸..... دُلمه باغچه
 ۲۹۴، ۲۹۳، ۲۹۱، ۲۸۹، ۲۸۷، ۲۸۶، ۲۳۷..... دلوز
 ۱۳۵، ۱۳۲..... دو ماندرو
 ۲۰۴..... دو مورون
 ۴۴۲، ۴۲۲، ۴۲۱..... دوبرول
 ۴۲۰..... دوبول
 ۲۲۵، ۲۲۴، ۲۲۳، ۲۲۰، ۲۱۹..... دوشی
 ۳۸۲، ۱۷۵، ۱۴۰..... دومینو
 ده استیل ۱۰۷، ۱۰۹، ۱۱۰، ۱۲۱، ۱۳۷، ۱۶۸، ۱۷۰، ۱۹۹،
 ۲۸۱
 دیبا ۲۳۴، ۲۳۶، ۴۳۹، ۴۵۴، ۴۵۶، ۴۵۹، ۴۶۰، ۴۶۶، ۴۷۰،
 ۴۷۳، ۴۷۸، ۴۸۵
 دیجیتال ۲۹۱، ۲۹۴، ۳۲۷، ۳۲۹، ۳۳۵.....
 دیکانستر اکشن ۱۱۳، ۱۲۱، ۲۴۴، ۲۵۷، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶،
 ۲۷۷، ۲۷۹، ۲۸۱، ۲۸۲، ۲۸۳، ۲۸۴، ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۸۸،
 ۲۹۳، ۳۱۰، ۳۲۴، ۳۲۷، ۳۴۰، ۳۵۰، ۴۵۱
 دیماکسیون..... ۱۹۴، ۱۹۹
 دیوان خانه..... ۳۹۸
 دیکانستر اکتیویسم..... ۹۹
 دیکانستر اکشن ۲۳۸، ۲۵۹، ۲۷۴، ۲۷۵، ۲۷۶، ۲۸۳، ۲۸۴،
 ۲۸۶، ۲۸۷، ۲۹۰، ۲۹۴، ۳۲۹، ۳۳۹
 راجرز ۱۹۵، ۲۳۰، ۲۵۲، ۲۵۳، ۲۸۴، ۲۸۸، ۳۰۶، ۳۰۷،
 ۳۰۹، ۳۱۴، ۳۱۵، ۳۱۶، ۳۲۴، ۳۲۵، ۳۲۷
 راج ۴۷، ۴۹
 راسکین..... ۱۸، ۱۹، ۵۷، ۵۸، ۶۰، ۶۱، ۶۲، ۶۳
 راسیونالیسم..... ۲۵، ۹۹

۴۷۳..... جودت
 ۴۶۵..... جهان آرا
 ۵۲..... چارنلی
 ۲۲۸..... چاک
 ۲۸۸، ۲۸۴، ۲۸۳، ۲۸۱، ۲۷۹، ۲۷۶، ۲۵۲..... چومی
 ۴۷۸..... حاجی قاسمی
 ۳۴۸، ۲۹۵، ۲۸۱، ۲۵۳..... حدید
 ۴۵۹، ۴۵۸، ۴۴۴..... حس وحدت
 ۴۵۹، ۴۴۴، ۲۱۴، ۲۱۳، ۲۰۸، ۱۸۱، ۱۶۰..... حسن فتحی
 ۴۷۰، ۴۵۷
 حسین امانت..... ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۰
 حسینیه ارشاد..... ۴۶۳
 خام گرایی..... ۲۴۵، ۱۸۷، ۱۸۵
 خان شقاقی..... ۴۱۰، ۳۹۵، ۳۹۴
 خان شقاقی..... ۴۰۹، ۳۹۴
 خانه افشار..... ۴۸۱، ۴۸۰
 خانه‌های مرغزاری..... ۱۵۹، ۱۵۱
 خانه‌ی آبشار..... ۱۶۶، ۱۵۹، ۱۵۴
 خانه‌ی پرایس..... ۳۳۰
 خانه‌ی نیمه‌ها..... ۲۶۳
 خردگرا ۸۸۱، ۸۹، ۱۴۷، ۱۶۸، ۲۵۷، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱،
 ۲۷۲، ۲۷۳، ۳۷۹، ۴۴۱، ۴۴۲
 خردگرایی ۲۸، ۸۵، ۹۵، ۱۴۶، ۱۶۸، ۱۷۷، ۱۹۹، ۲۳۹،
 ۲۵۰، ۲۵۷، ۲۵۹، ۲۶۴، ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۰، ۲۷۱،
 ۲۷۲، ۲۷۳، ۳۰۲
 خردگرایی متأخر..... ۲۶۶، ۲۶۸، ۲۶۹، ۲۷۱
 خردگرایی..... ۲۹، ۱۵۶، ۲۳۷، ۲۸۹
 خردگرایی مدرن..... ۱۵۶
 خسروی..... ۴۶۶
 خلیلی..... ۴۷۰، ۴۵۷
 خوئی..... ۴۷۸
 دِ استیل..... ۱۰۹، ۱۱۵، ۱۲۱، ۱۲۹، ۱۶۹، ۲۶۶
 دارالفنون..... ۳۹۱، ۴۰۳، ۴۰۷، ۴۰۸
 دانشگاه تهران ۴۱۶، ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۲، ۴۲۸، ۴۳۱، ۴۳۹،
 ۴۴۱، ۴۴۲، ۴۵۳، ۴۶۰، ۴۶۱، ۴۶۲، ۴۶۶

- ژائول..... ۱۸۶
- ژرژ پمپیدو..... ۳۰۶
- ژئودزیک..... ۳۰۶, ۱۹۴
- ساختارگرایی..... ۲۷۴, ۲۱۸, ۲۱۱, ۱۲۶, ۱۱۹, ۱۰۷
- ساختارگرایی..... ۲۷۵, ۱۱۸, ۱۱۴, ۹۹
- ساخت‌گرایی..... ۲۷۴, ۲۶۶, ۱۱۵, ۱۱۴
- ساختمان وزارت کشور..... ۴۶۸
- سارینن..... ۳۱۱, ۲۱۷, ۲۰۱, ۱۹۷, ۱۹۱
- سازه‌گرایی..... ۱۹۷, ۱۹۲, ۱۸۵
- ساگرادا فامیلیا..... ۷۳, ۷۱, ۶۹
- سالفورد..... ۳۷
- سالیوان ۴۹, ۵۲, ۵۴, ۵۵, ۶۰, ۶۱, ۷۶, ۱۲۳, ۱۴۹, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۰, ۱۶۱, ۱۶۳, ۱۹۲, ۲۰۸, ۲۴۸, ۲۷۳, ۳۰۱, ۳۲۷, ۳۵۰
- سالیوان..... ۵۱, ۲۵
- سانت الیا..... ۹۹, ۹۸
- ساندرلند..... ۳۵
- سانگات..... ۲۲۰
- سایبر اسپیس..... ۳۳۵
- سائرا پولو..... ۳۴۶, ۲۹۳
- سبزه‌میدان..... ۳۶۲, ۳۶۱
- سبزه‌میدان‌ها..... ۳۶۵, ۳۶۳, ۳۶۲, ۳۶۱
- سبک بین‌الملل ۸۶, ۱۰۴, ۱۱۹, ۱۲۹, ۱۳۷, ۱۳۸, ۱۴۶, ۱۶۱, ۱۶۷, ۱۷۰, ۱۷۵, ۱۹۴, ۲۱۰, ۲۴۷, ۲۴۸, ۲۵۰, ۲۷۱, ۴۱۸, ۴۲۲, ۴۳۵, ۴۴۶, ۴۵۱, ۴۶۷
- سبک بین‌المللی ۲۷, ۸۵, ۸۶, ۱۲۹, ۱۳۷, ۱۴۷, ۱۹۱, ۲۱۰, ۲۱۶, ۲۲۶, ۲۲۷, ۲۳۷, ۲۴۱, ۲۶۸, ۲۶۹, ۲۷۱, ۴۰۶, ۴۲۲, ۴۳۸, ۴۴۴, ۴۵۳
- سرخره‌حصار..... ۴۱۰
- سردار افخمی..... ۴۸۵, ۴۸۴, ۴۶۲
- سردار افخمی..... ۴۶۵
- سردر باغ ملی..... ۴۰۷
- سزان..... ۱۰۷, ۱۰۴, ۸۷
- سکوت و نور..... ۱۸۳, ۱۸۱
- سوپر مدرن..... ۳۵۰, ۳۴۹, ۳۳۵
- رایت ۴۷, ۵۱, ۶۱, ۱۰۴, ۱۱۰, ۱۲۹, ۱۳۷, ۱۳۹, ۱۴۹, ۱۵۱, ۱۵۲, ۱۵۳, ۱۵۴, ۱۵۵, ۱۵۸, ۱۵۹, ۱۶۰, ۱۶۱, ۱۶۳, ۱۶۴, ۱۶۶, ۱۶۸, ۱۷۰, ۱۷۷, ۱۸۵, ۱۸۹, ۱۹۷, ۲۰۸, ۲۰۹, ۲۱۰, ۲۱۴, ۳۲۴, ۳۲۵, ۳۴۰, ۳۴۷, ۳۷۳, ۳۷۸, ۳۷۹, ۳۸۰, ۳۸۱, ۴۴۴, ۴۵۶
- رایت ۵۲, ۱۱۰, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۵۹, ۱۶۳, ۱۸۹, ۳۱۵, ۳۳۰
- رایش‌تاگ..... ۳۱۹
- رزاقی..... ۴۷۹
- رضاخان..... ۴۰۷
- رضاشاه..... ۴۴۶, ۴۴۵, ۴۴۴, ۴۱۶, ۴۱۳
- رمانتیسیم ۱۰, ۱۴, ۱۵, ۱۶, ۱۷, ۱۸, ۳۳, ۸۸, ۱۰۱, ۱۷۷, ۲۸۴, ۲۹۶, ۳۰۲, ۴۱۵, ۴۵۱
- رمانتیک..... ۱۵۶, ۶۳
- روت..... ۵۰, ۴۹, ۴۷
- رودولف..... ۴۵۳, ۱۸۷, ۱۸۶
- روساکوف..... ۱۱۶
- روسی ۹۹, ۱۰۷, ۱۱۴, ۱۵۴, ۲۶۹, ۲۷۰, ۲۷۱, ۲۷۳, ۳۵۳, ۳۹۱
- روسی..... ۲۴۶
- رومانتیک ۱۴, ۳۲, ۳۴, ۴۴, ۴۵, ۶۹, ۷۳, ۲۹۶, ۲۹۸, ۴۲۴
- روشنان..... ۳۸۲, ۲۰۲, ۱۹۱, ۱۸۹, ۱۸۸, ۱۵۰
- ریتفلد..... ۲۶۵, ۲۶۲, ۱۱۲, ۷۳
- ریچاردز..... ۳۲۵, ۲۳۴, ۲۳۰, ۱۸۳, ۱۷۷
- ریلاینس..... ۵۰
- ریوال..... ۲۲۲
- ریولی..... ۳۷۱, ۳۶۷, ۳۶۶, ۳۶۵, ۳۶۰
- رنالیسم..... ۲۸۴, ۲۵۷, ۲۰۱, ۴۵, ۴۴, ۳۴, ۳۳, ۳۲, ۲۰
- ریت ولد..... ۱۱۰, ۱۰۹
- ریچاردسون..... ۴۹
- ریزوم..... ۲۸۹
- زاهدی..... ۴۸۴
- زکایی..... ۴۸۴
- زومتور..... ۳۵۳, ۳۵۲
- ژاک روسو..... ۳۶۰
- ژان نوول..... ۳۵۸

صارمی..... ۴۷۳, ۴۸۰, ۴۸۱, ۴۸۵
 صحبت‌های کودکانی..... ۵۱, ۱۵۶, ۱۶۱, ۱۶۲
 صفا منش..... ۴۷۳
 صنایع و حرف ۱۰, ۲۷, ۵۸, ۷۸, ۸۳, ۱۵۱, ۱۵۸, ۱۶۳, ۲۰۳, ۲۰۹
 طاهرزاده بهزاد..... ۳۹۵, ۴۳۳, ۴۳۴, ۴۴۲, ۴۵۷
 طراحی الگوریتمیک..... ۳۴۲, ۳۴۸
 ظفر بختیار..... ۴۴۲
 عارف حسن..... ۲۲۲, ۲۲۳, ۲۲۴, ۲۲۵
 علایی..... ۴۷۸
 علی محمد کاشی..... ۴۰۰
 عمارت اندرون..... ۳۹۸
 عمارت بادگیر..... ۳۹۶, ۴۰۰
 عمارت بلدیہ..... ۴۳۱
 عمارت بهارستان..... ۳۹۴, ۴۰۹
 عمارت خروج..... ۴۰۰
 عمارت دوشان تپه..... ۴۱۰
 عمارت سپهسالار..... ۴۰۹
 عمارت عشرت‌آباد..... ۴۱۰
 عمارت فرح‌آباد..... ۳۹۸
 عمارت فردوس..... ۴۱۰
 عمارت قزاقخانه..... ۴۱۰
 عمارت قصر یاقوت..... ۴۱۰
 عمارت مسعودیه..... ۴۱۰
 غیائی..... ۴۲۲, ۴۴۱, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۷۰
 فارزنورث..... ۱۷۴, ۱۷۵
 فارزنورث..... ۱۶۴, ۱۷۲, ۱۷۵, ۲۰۴, ۲۰۸
 فاستر ۱۹۵, ۱۹۷, ۲۵۱, ۲۵۲, ۲۵۳, ۳۰۶, ۳۰۷, ۳۰۹, ۳۱۴, ۳۱۶, ۳۱۸, ۳۱۹, ۳۲۰, ۳۲۱, ۳۲۴, ۳۴۷
 فاکس..... ۹۱
 فاگوس..... ۸۰, ۸۱, ۸۲, ۱۲۳, ۱۶۴, ۲۴۹
 فراکتال..... ۳۲۹, ۳۳۰, ۳۳۱, ۳۳۲, ۳۳۳, ۳۳۷
 فرزانی..... ۴۶۱, ۴۶۲
 فرزنان مهر..... ۴۶۵

سوپرایمپوزیشن..... ۲۸۰
 سوپر ماتیسسم..... ۱۱۵, ۲۶۶
 سوپر ماتیسسم..... ۱۱۴, ۱۱۵, ۲۸۱
 سوپره ماتیسسم..... ۲۷۴, ۲۸۴
 سوسیالیسم..... ۱۱۵, ۱۱۶, ۲۳۷, ۳۰۲
 سیام ۱۳, ۱۰۴, ۱۳۲, ۱۳۳, ۱۳۴, ۱۳۵, ۱۳۶, ۱۳۷, ۱۶۶, ۲۱۶, ۲۱۸, ۲۳۲, ۲۳۹, ۳۵۶, ۳۸۸, ۴۳۸, ۴۳۹
 سیحون ۴۲۲, ۴۲۹, ۴۳۳, ۴۳۶, ۴۳۹, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۴۶, ۴۴۸, ۴۵۱, ۴۵۹, ۴۷۰
 سیرو..... ۴۲۰, ۴۲۱, ۴۲۸, ۴۲۹, ۴۳۱, ۴۳۹, ۴۷۰
 سیگرم..... ۱۷۳, ۱۹۵, ۲۴۴, ۲۴۸
 سین سنت..... ۲۲۸
 سیام..... ۱۳۲
 سیگرام..... ۱۳۲, ۳۱۵
 شافعی..... ۴۷۷
 شاندیگار ۱۴۳, ۱۴۷, ۲۱۶, ۲۱۹, ۲۲۱, ۲۲۳, ۲۴۹, ۳۸۲, ۳۸۵, ۳۸۶, ۳۸۷, ۳۸۸
 شانزه لیزه..... ۳۶۸
 شرابری..... ۳۷
 شریعت زاده..... ۴۷۹
 شریفی..... ۴۷۳
 شمس‌العمارم..... ۴۰۰, ۴۰۱, ۴۰۳
 شولتز..... ۲۱۰, ۲۱۱, ۲۵۳, ۲۶۶, ۳۵۱
 شوماخر..... ۳۱۶, ۳۲۷, ۳۴۲
 شهر پهن‌دشتی..... ۳۷۳, ۳۷۸, ۳۷۹, ۳۸۰
 شهر درخشان..... ۳۸۲, ۳۸۳, ۳۸۴, ۳۸۵
 شهر صنعتی..... ۹۲, ۳۷۵, ۳۸۵
 شهرهای روندم..... ۲۲۹
 شیخ زین‌الدین..... ۴۷۳
 شیردل..... ۴۷۳, ۴۷۵, ۴۷۶, ۴۸۲, ۴۸۴
 شیکاگو ۲۰, ۴۷, ۴۸, ۴۹, ۵۰, ۵۱, ۵۲, ۵۳, ۵۴, ۵۵, ۵۶, ۶۰, ۱۲۶, ۱۵۱, ۱۵۵, ۱۵۶, ۱۵۸, ۱۶۰, ۱۶۱, ۱۶۳, ۱۷۱, ۱۷۲, ۱۸۲, ۱۹۵, ۲۷۳, ۳۰۱
 شیکاگو تریبون..... ۵۳, ۵۴
 شیوه‌ی اصفهانی..... ۳۹۳, ۴۲۴

کالاتراوا..... ۷۳, ۹۵, ۹۶, ۲۰۸, ۳۱۱, ۳۱۲, ۳۱۴
 کان..... ۱۰۴, ۱۲۴, ۱۶۲, ۱۶۳, ۱۷۵, ۱۷۷, ۱۷۹, ۱۸۱, ۱۸۲,
 ۱۸۳, ۱۸۴, ۱۸۹, ۱۹۷, ۲۰۲, ۲۰۶, ۲۱۳, ۲۱۹, ۲۲۰,
 ۲۲۳, ۲۳۰, ۲۳۴, ۲۴۳, ۲۴۶, ۲۴۹, ۲۵۲, ۲۸۴,
 ۲۹۵, ۳۲۵, ۴۴۴, ۴۵۶
 کاندینسکی..... ۱۲۲, ۱۲۵, ۱۲۸
 کانستراکتیویسم..... ۹۹, ۱۰۲, ۱۰۹, ۱۱۴, ۱۱۶, ۱۱۷, ۱۱۹,
 ۱۲۱, ۱۷۵, ۲۷۴, ۲۸۰, ۲۸۴
 کلاوازو..... ۲۳۲
 کتابخانه ملی..... ۳۱۰, ۳۷۱, ۴۳۱, ۴۵۹, ۴۷۹
 کراون هال..... ۱۷۱, ۱۷۴
 کرمیتون..... ۲۲۸, ۲۲۹
 کرنست..... ۳۶۰
 کریر..... ۲۷۱, ۳۰۱, ۳۵۰, ۳۵۵
 کریستال پالاس..... ۳۲, ۳۳, ۳۸, ۴۳, ۴۵, ۸۲
 کریستال کاتدرال..... ۲۴۴
 کریم خان..... ۳۹۸, ۴۷۴
 کلاسیسیسم..... ۲۲, ۲۵, ۶۳, ۱۵۶, ۲۹۶, ۳۰۳
 کلاتری..... ۴۷۳, ۴۸۱
 کلاه‌فرنگی ملیجک..... ۴۱۰
 کلایهوس..... ۲۷۱
 کلیسای نور..... ۲۰۷, ۲۰۸
 کمال‌الملک..... ۴۲۱, ۴۲۳, ۴۴۷, ۴۵۰
 کنستراکتیویسم..... ۱۰۷, ۱۱۴, ۱۱۸, ۱۱۹, ۲۸۱
 کوپیسیم..... ۷۸, ۱۰۱, ۱۰۴, ۱۰۶, ۱۰۷, ۱۰۸, ۱۰۹, ۱۱۵,
 ۱۲۱, ۱۲۹, ۱۳۹, ۱۴۲, ۲۶۶, ۴۳۸, ۴۳۹, ۴۶۱
 کوروکاوا..... ۲۰۸, ۲۳۲, ۲۳۳
 کورثا..... ۲۱۹, ۲۲۰, ۲۲۱, ۲۲۲, ۲۲۳, ۲۲۴
 کوشک احمدشاهی..... ۴۱۰
 کوک..... ۲۲۸, ۲۲۹, ۲۳۰, ۳۲۷, ۳۴۵
 کولونی..... ۶۸
 کولهاس..... ۲۱۸, ۲۸۰, ۲۹۵
 کونلی..... ۱۵۸, ۱۶۳
 کی کوتاکه..... ۲۱۱, ۲۱۸, ۲۳۲
 کیمبل..... ۱۷۹, ۱۸۳, ۲۰۶, ۲۰۷

فرمانفرمائیان..... ۴۲۲, ۴۲۹, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۴۶, ۴۵۳, ۴۵۴,
 ۴۵۷, ۴۵۹, ۴۶۲, ۴۶۶, ۴۷۰
 فرودگاه بین‌المللی امام خمینی..... ۳۵۴
 فرودگاه تی.دبلیو.ای..... ۱۹۲
 فروغی..... ۴۱۳, ۴۲۰, ۴۲۱, ۴۲۲, ۴۲۹, ۴۳۴, ۴۳۶, ۴۳۹,
 ۴۴۰, ۴۴۱, ۴۴۲, ۴۴۳, ۴۵۴, ۴۵۹, ۴۷۰
 فرهاد احمدی..... ۴۷۳, ۴۸۲, ۴۸۵
 فضلورخان..... ۱۹۵
 فوتوریسم..... ۶۱, ۷۱, ۹۸, ۹۹, ۱۰۱, ۱۰۲, ۱۰۹, ۱۱۵, ۱۱۹,
 ۱۲۱, ۱۳۴, ۱۷۵, ۱۹۹, ۲۴۹, ۲۶۶, ۲۷۱
 فوتوریسم..... ۹۸, ۹۹
 فورنیه..... ۳۴۵
 فوکو..... ۲۹, ۲۸۰, ۲۸۶
 فولد..... ۲۸۹, ۲۹۴, ۴۸۲
 فولدینگ..... ۱۰۲, ۲۴۴, ۲۸۳, ۲۸۷, ۲۸۹, ۲۹۱, ۲۹۳, ۲۹۴,
 ۲۹۵, ۳۲۴, ۳۴۸, ۳۴۹, ۳۵۰, ۴۵۱, ۴۸۲
 فولدینگ..... ۲۳۸, ۲۷۶, ۲۸۹, ۲۹۰, ۲۹۱, ۲۹۳, ۲۹۴, ۲۹۵,
 ۳۲۹, ۳۳۹
 فولر..... ۱۹۴, ۱۹۵, ۱۹۹, ۲۲۹, ۲۸۷, ۳۰۶
 فولی..... ۲۷۹, ۲۸۵
 فونکسیونالیست..... ۹۷, ۱۸۸
 فونکسیونالیسم..... ۹۷, ۱۲۳
 فیروزلی..... ۴۸۴
 قریب..... ۴۸۴
 قصر بلورین..... ۳۷
 قصر فرح‌آباد..... ۴۱۰
 قصر فیروزه..... ۳۹۴
 قمی..... ۳۹۴, ۴۰۹, ۴۱۰
 قوام‌السلطنه..... ۴۱۰, ۴۱۱, ۴۱۲
 قورخانه..... ۴۰۴
 کاخ ابیض..... ۴۰۲
 کاخ شهربانی..... ۴۲۴, ۴۲۶, ۴۴۲
 کاخ صاحبقرانیه..... ۴۱۰
 کاخ گلستان..... ۳۹۶, ۳۹۷, ۳۹۸, ۴۰۰, ۴۰۱, ۴۳۰
 کالاتراوا..... ۳۱۱

کالائراوا..... ۳۰۹
 کان..... ۲۵۷، ۲۴۰، ۱۳۲
 کانستراکتیویست..... ۲۸۸، ۲۷۴
 کلن..... ۱۲۳
 کلیفتون..... ۳۵
 کنستراکتیویسم..... ۱۱۴
 کوبیسم..... ۱۳۹، ۱۲۹، ۱۰۸، ۱۰۴
 کوروکاوا..... ۲۴۶
 کوستا..... ۳۸۸
 گاتاری..... ۲۸۹
 گارنیه..... ۳۷۵، ۱۶۰، ۱۴۴، ۹۵، ۹۲، ۲۳، ۲۲، ۱۳
 گالار/انزم..... ۲۷۰
 گالری هنر گوتس..... ۲۰۴
 گاندی آشرام..... ۲۲۴، ۲۲۰
 گائودی..... ۳۱۱، ۱۶۰، ۸۳، ۷۶، ۷۱، ۶۹، ۶۰، ۲۲
 گذار..... ۴۲۰، ۴۲۱، ۴۲۷، ۴۲۹، ۴۳۰، ۴۳۱، ۴۳۳، ۴۳۹
 ۴۴۶، ۴۴۷، ۴۶۱، ۴۷۰، ۴۷۱
 گدیس..... ۳۹۰
 گروپیوس..... ۵۳، ۶۱، ۸۰، ۸۱، ۸۲، ۹۵، ۱۰۱، ۱۱۹، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۴، ۱۲۵، ۱۲۶، ۱۲۷، ۱۲۹، ۱۳۲، ۱۴۴، ۱۴۶، ۱۶۲، ۱۶۴، ۱۷۵، ۱۷۶، ۲۰۲، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۴۹، ۲۷۳، ۳۰۶، ۳۱۱
 گروپیوس..... ۹۷، ۹۹، ۱۲۲، ۱۲۳، ۱۲۹، ۱۳۲، ۱۳۵
 گروه پنج..... ۲۵۹، ۲۶۰، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۶۹، ۴۸۱
 گروه دَم..... ۳۵۷، ۳۵۶، ۱۳۳
 گروه ناکس..... ۳۴۵
 گروئن..... ۴۴۶
 گرین..... ۳۸۱، ۲۲۸
 گریوز..... ۵۴، ۲۴۲، ۲۴۹، ۲۶۰، ۲۶۲، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۸۴
 گریمشاو..... ۳۰۹
 گریوز..... ۲۵۹، ۲۴۶
 گل امینی..... ۴۷۷
 گلتافتن..... ۴۵۷
 گو/تمی..... ۲۵۹
 گوآتمی..... ۲۶۵، ۲۶۴، ۲۶۰

گوته آنوم..... ۸۴
 گوتیک..... ۱۴، ۱۵، ۱۶، ۱۸، ۱۹، ۲۰، ۲۲، ۲۳، ۳۶، ۵۴، ۵۷، ۵۸، ۶۰، ۷۱، ۷۳، ۷۵، ۱۵۴، ۱۵۸، ۱۶۳، ۱۹۲، ۲۴۵، ۲۴۶، ۲۹۰، ۲۹۵، ۲۹۶، ۳۰۲، ۳۰۳، ۳۶۲
 گورکیان..... ۴۷۰، ۴۴۲، ۴۳۹، ۴۳۸، ۴۳۶، ۴۳۴، ۱۳۲
 گورکیان..... ۴۱۳
 گورکیان..... ۴۳۸
 گورنا..... ۲۱۳
 گوگنهایم..... ۱۵۵، ۱۶۰، ۱۸۹، ۱۹۷، ۳۳۷، ۳۴۳، ۳۴۷، ۳۴۸، ۳۵۰
 گوگنهایم..... ۱۸۹، ۳۳۱، ۳۴۰
 گهری..... ۲۰۹، ۲۴۶، ۲۸۲، ۳۳۷، ۳۴۰، ۳۴۳، ۳۴۷، ۳۵۱
 گهری..... ۲۹۰، ۳۳۱، ۳۳۵، ۳۳۷، ۳۳۹، ۳۴۰
 گیدئون..... ۴۴، ۵۲، ۵۳، ۵۹، ۱۰۶، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵
 ۱۵۲، ۱۶۶، ۲۱۱، ۳۵۹، ۳۶۰، ۳۶۱، ۳۶۲، ۳۶۴، ۳۷۳
 ۳۷۴، ۳۷۵، ۳۷۷، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۷، ۴۲۸، ۴۳۹
 گیسیون..... ۳۳۵
 گیومارد..... ۶۵، ۲۵
 لادفانس..... ۳۱۰، ۳۵۴، ۳۵۵
 لارکین..... ۵۲
 لرزادم..... ۴۶۳، ۴۲۴
 لسکیز..... ۱۳۲
 لورنز..... ۳۳۷، ۳۳۶
 لوس..... ۵۳، ۵۴، ۵۵، ۶۰، ۶۶، ۹۵، ۱۴۹، ۲۵۶، ۲۹۸، ۳۵۰
 ۴۲۲، ۴۳۸
 لوکوربوزیه..... ۵۴، ۷۳، ۷۶، ۹۵، ۹۹، ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۰۸، ۱۰۹، ۱۱۲، ۱۲۷، ۱۲۹، ۱۳۱، ۱۳۲، ۱۳۳، ۱۳۴، ۱۳۵، ۱۳۷، ۱۳۹، ۱۴۰، ۱۴۲، ۱۴۳، ۱۴۴، ۱۴۶، ۱۴۷، ۱۴۹، ۱۵۰، ۱۵۹، ۱۶۳، ۱۶۶، ۱۶۸، ۱۷۰، ۱۷۱، ۱۷۵، ۱۷۶، ۱۷۷، ۱۸۱، ۱۸۴، ۱۸۵، ۱۸۶، ۱۸۸، ۱۸۹، ۱۹۱، ۱۹۳، ۱۹۷، ۲۰۲، ۲۰۶، ۲۰۸، ۲۰۹، ۲۱۰، ۲۱۶، ۲۱۸، ۲۱۹، ۲۲۰، ۲۲۳، ۲۲۴، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۴۸، ۲۴۹، ۲۵۷، ۲۶۰، ۲۶۴، ۲۶۵، ۲۸۳، ۳۸۲، ۳۸۱، ۳۸۰، ۳۷۹، ۳۵۲، ۳۲۵، ۳۱۵، ۳۸۴، ۳۸۵، ۳۸۷، ۳۸۸، ۳۸۹، ۴۲۲، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۵۶، ۴۴۴، ۴۳۹، ۴۳۸

مسجد الغدير..... ۴۸۴
 مسجد سپهسالار..... ۳۹۴
 مسجد و مدرسه‌ی سپهسالار..... ۴۱۰
 معماری ارگانیک..... ۷۵، ۷۶، ۸۵، ۱۰۴، ۱۵۴، ۱۵۵، ۱۵۶، ۱۵۸، ۱۶۰، ۱۶۱، ۱۶۲، ۱۶۳، ۱۶۴، ۱۶۶، ۱۶۷، ۱۶۸، ۳۰۳، ۳۲۴، ۳۳۰، ۳۴۰، ۳۸۰، ۳۸۱
 معماری پاپ..... ۲۴۱
 معماری پارامتریک..... ۳۴۲
 معماری شبه مدرنیستی..... ۴۴۴
 معماری کامپیوتری..... ۴۷۳
 معماری کلاسیک..... ۱۲، ۱۸، ۳۱، ۵۳، ۷۱، ۱۴۴، ۱۷۴، ۲۴۱، ۲۴۲، ۲۴۳، ۲۴۴، ۲۴۵، ۲۷۰، ۲۷۲، ۲۷۳، ۲۹۶، ۲۹۷، ۲۹۸، ۲۹۹، ۳۰۱، ۳۰۴، ۳۷۵، ۴۱۲، ۴۲۲، ۴۴۰، ۴۴۲، ۴۷۲
 معماری ویژه فقرا..... ۲۱۳
 معیر الممالک..... ۳۹۴، ۴۰۰، ۴۰۳
 مقبره الشعرا..... ۴۶۵
 مقبره‌ی عطار..... ۴۴۷
 مقتدر..... ۱۳۲، ۴۵۹، ۴۶۶، ۴۷۰
 مکتاش..... ۶۶
 ملنیکوف..... ۱۱۶
 ممتحن الدوله..... ۳۹۴
 مندل بروت..... ۳۳۰، ۳۳۸
 منطقه‌گرایی..... ۸۶، ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۳، ۲۱۴، ۲۱۷، ۲۱۹، ۲۲۶، ۲۲۷، ۲۷۳، ۴۵۷
 منطقه‌گرایی جدید..... ۲۱۰، ۲۱۱، ۲۱۷
 منومات‌السیم..... ۸۹
 موتزیوس..... ۷۸
 مور..... ۲۴۳، ۲۴۶، ۲۴۷، ۲۵۲، ۲۵۳، ۳۵۰
 موریس..... ۵۷، ۵۸، ۶۰، ۶۱، ۶۳، ۶۹، ۱۱۴، ۱۲۴، ۳۱۵
 موزر..... ۴۲۱
 موزه ملی آب ایران..... ۴۷۵
 موسوی..... ۱۴۷، ۲۹۳، ۳۴۶
 موندریان..... ۱۰۹، ۱۱۲، ۱۱۳، ۱۷۰، ۱۷۴، ۲۱۴، ۲۶۰، ۳۵۷
 موندریان..... ۱۰۹

لوور..... ۱۳، ۴۴، ۴۵، ۳۱۰، ۴۲۷
 لوئجی نروی..... ۱۹۳
 لیسکیند..... ۲۳۶، ۲۷۶، ۲۸۱، ۳۳۷، ۳۴۸
 لیت مدرنیسم..... ۱۸۵
 لیستیسکی..... ۱۱۸
 لیک شور..... ۱۷۲، ۱۷۴
 مارکف..... ۳۹۱، ۴۳۷، ۴۵۴، ۴۷۰
 مارکوف..... ۴۰۵، ۴۰۸، ۴۱۴، ۴۳۱، ۴۳۸
 مارینتی..... ۹۸
 ماشینیسیم..... ۱۳۱
 ماکی..... ۲۰۸، ۲۳۲
 مالویچ..... ۱۱۵
 مامفرد..... ۳۹۰
 مایار..... ۹۴، ۹۵
 مایر..... ۵۱، ۸۱، ۹۵، ۱۲۳، ۲۶۰
 مایکاوا..... ۲۱۶
 متابولیست..... ۲۲۸، ۲۳۲، ۲۳۳، ۲۳۴، ۲۳۵، ۲۳۶
 مجتمع مسکونی روکو..... ۲۰۷
 مجلس سنا..... ۴۳۹، ۴۴۱، ۴۴۲
 مجموعه فرهنگستان‌های ایران..... ۴۷۶
 مجموعه فرهنگستان‌های جمهوری اسلامی ایران..... ۴۷۸
 مجموعه ورزشی رفسنجان..... ۴۷۶
 مجموعه‌ی فرهنگستان‌های ایران..... ۴۷۵
 محمدرضا شاه..... ۴۴۴
 محمدشاه..... ۴۰۳، ۴۰۹
 مدرن متأخر..... ۲۷، ۱۸۵، ۱۸۸، ۱۹۷، ۳۴۷، ۳۸۸
 مدرن متعالی..... ۲۷، ۸۶، ۲۵۹، ۴۵۱، ۴۷۳
 مدرنیسم منطقه گرا..... ۲۱۰
 مدرنیسم..... ۲۵، ۶۳، ۱۲۳، ۲۳۷، ۲۳۸، ۲۴۷، ۲۵۳، ۳۰۱، ۳۲۹، ۳۳۳، ۳۴۱
 مدولار..... ۱۳۲، ۱۴۰، ۱۴۷، ۱۴۹، ۲۲۸، ۲۲۹، ۳۳۰
 مدولر..... ۱۴۰
 مریل..... ۱۲۹، ۱۷۳، ۱۹۵، ۲۰۰، ۲۰۱
 مسجد اعظم..... ۴۶۳
 مسجد الجواد..... ۴۶۶

۳۴۸, ۳۴۷, ۳۴۶ نوار موبیوس
 ۴۷۸ نوایی
 ۱۸۳, ۱۸۱ نور و سکوت
 ۳۸۸, ۳۸۵, ۲۲۳, ۲۱۹ نهرو
 ۴۶۸ نیک خصال
 ۳۸۸, ۲۵۳, ۲۰۲, ۱۹۹ نیمایر
 ۲۱۳ نیو گورنا
 ۳۳۶, ۱۸۳, ۱۷۷ نیوتون
 ۲۹۴, ۲۳, ۲۲, ۱۳ نئوباروک
 ۲۶۵, ۲۶۲, ۱۲۱, ۱۱۳, ۱۰۹ نئوپلاستیسیم
 ۱۰۹ نئوپلاستیسیم
 ۳۳۵ نئورومنس
 ۲۹۷, ۲۹۶, ۲۴۹, ۷۳, ۱۷ نئوکلاسیسم
 ۳۰۳, ۳۰۲, ۲۹۶ نئوکلاسیسم
 ۸۸, ۷۵, ۷۳, ۶۹, ۶۶, ۵۵, ۵۲, ۴۹, ۲۲, ۲۰ نئوکلاسیک
 ۸۹, ۱۱۹, ۱۳۷, ۲۴۴, ۲۵۰, ۲۹۶, ۲۹۷, ۲۹۸, ۳۰۱
 ۳۰۲, ۳۰۳, ۳۵۰, ۳۸۰, ۳۹۳, ۴۰۳, ۴۰۹, ۴۱۲, ۴۱۳
 ۴۱۴, ۴۱۶, ۴۲۰, ۴۲۱, ۴۲۲, ۴۲۴, ۴۲۶, ۴۳۱, ۴۳۳
 ۴۴۴, ۴۴۲, ۴۴۱, ۴۳۴
 ۱۴۳ نئوکلاسیک
 ۳۰۲, ۳۰۱, ۲۹۸ نئوکلاسیک
 ۵۷, ۵۴, ۴۴, ۳۳, ۲۲, ۲۱, ۲۰, ۱۹, ۱۸, ۱۰ نئوگوتیک
 ۶۹, ۷۱, ۷۳, ۷۶, ۲۹۶, ۳۰۳
 ۴۸۱, ۴۸۰, ۴۷۷, ۴۷۳, ۳۵۰, ۲۶۰, ۲۵۹ نئومدرن
 ۲۹۸, ۲۷۳, ۹۵, ۷۶, ۷۳, ۶۸, ۶۶ واگنر
 ۱۸ والپول
 ۱۱۰ وان / اشترن
 ۱۲۲, ۵۹ وان دو ولد
 ۱۱۰ وانتهوف
 ۱۷۵, ۱۷۰ وایسنهوف
 ۱۱۴, ۶۹ وایلد
 ۲۲۸, ۵۸, ۶۲ وب
 ۳۶۹, ۳۶۰, ۳۵۹ وبان
 ۴۶۸ ورزشگاه فرح آباد

۴۰۸ مهندس باشی
 ۳۹۶, ۳۹۳ میدان ارگ
 ۴۲۴, ۴۱۶, ۴۰۵, ۴۰۴, ۴۰۳, ۳۹۶, ۳۹۳ میدان توپخانه
 ۴۳۳, ۴۳۱, ۴۲۷, ۴۲۶
 ۴۴۲, ۴۲۶, ۴۲۴ میدان حسن آباد
 ۴۲۶, ۴۱۵, ۴۰۷, ۴۰۵ میدان مشق
 ۴۷۹ میرحیدر
 ۴۲۶, ۴۲۴ میرزا علیخان مهندس
 ۴۲۲ میرفندرسکی
 ۴۸۵, ۴۸۱, ۴۷۶, ۴۷۵, ۴۷۴, ۴۷۳, ۴۵۹, ۴۳۹ میرمیران
 ۵۰, ۵۴, ۵۵, ۱۰۱, ۱۲۳, ۱۲۷, ۱۲۹, ۱۳۵, ۱۳۶ میس
 ۱۴۶, ۱۴۷, ۱۴۹, ۱۵۲, ۱۶۰, ۱۶۱, ۱۶۲, ۱۶۴, ۱۶۸
 ۱۷۰, ۱۷۱, ۱۷۲, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۷۶, ۱۷۷, ۱۸۱
 ۱۸۲, ۱۸۵, ۱۹۳, ۱۹۵, ۱۹۷, ۲۰۳, ۲۰۷, ۲۰۸, ۲۰۹
 ۲۳۹, ۲۴۰, ۲۴۴, ۲۴۸, ۲۵۶, ۲۶۸, ۳۰۶
 ۲۴۰, ۱۷۴, ۱۲۹ میس ون در روهه
 ۱۵۲, ۱۴۹, ۱۲۹, ۱۲۷, ۱۲۳, ۱۰۱, ۱۲۹, ۱۴۹ میس ونده روهه
 ۱۶۸, ۱۷۰, ۱۷۱, ۱۷۲, ۱۷۳, ۱۷۴, ۱۷۵, ۱۷۷, ۱۸۱
 ۱۹۵, ۲۰۷, ۲۳۹, ۳۰۶
 ۲۴۸, ۱۶۰, ۵۰ میس ونده روهه
 ۲۰۹, ۲۰۳ میس وان در روهه
 ۲۸۲ میلیوئچ
 ۲۰۹, ۲۰۸, ۲۰۶, ۲۰۴, ۲۰۳, ۱۹۹ مینیمالیسم
 ۲۵۹, ۲۴۶ میر
 ۳۳۹, ۳۱۵, ۱۳۲, ۱۳۱, ۱۲۹, ۱۲۳ میس ون در روهه
 ۱۰۸ ناب گرایبی
 ۱۳۹ ناب گرایبی
 ۱۰۹, ۳۳, ۳۲, ۱۶ ناتورالیسم
 ۴۰۱, ۴۰۰, ۳۹۸, ۳۹۶, ۳۹۴, ۳۹۲, ۳۰۲ ناصرالدین شاه
 ۴۲۶, ۴۰۹, ۴۰۵, ۴۰۳, ۴۰۲
 ۳۴۹, ۳۳۵ نامکان
 ۳۶۵, ۳۶۱, ۷۱, ۳۴, ۲۱, ۱۹ نش
 ۴۴۴ نصر
 ۳۳۸, ۳۳۷ نظریه پیچیدگی
 ۲۵۴, ۲۵۰, ۲۳۸ نگاتیویسم

- ورکبوند ۱۰، ۳۳، ۶۱، ۷۸، ۸۱، ۸۲، ۸۳، ۱۲۲، ۱۲۷، ۱۷۰،
۱۷۵، ۲۰۱، ۳۰۶، ۳۱۱
- وَرَنیگر..... ۸۲، ۸۷
- وسنین..... ۱۱۷
- وکسنر..... ۲۷۷، ۲۸۴
- وکیل..... ۴۸۴
- ون گوگ..... ۱۱۰
- وَنبرو..... ۱۶
- ونچوری..... ۲۳۹، ۲۴۰، ۲۴۱، ۲۴۳، ۲۴۸، ۲۵۹، ۳۴۷، ۴۴۴
- ویلا ساووا..... ۱۴۲، ۱۴۴، ۱۴۹، ۱۵۰، ۲۵۹، ۲۶۴
- ویلا گارش..... ۲۵۹، ۲۶۴
- ویلا ی مایره آ..... ۱۶۶
- ویوله-لو-دوک..... ۲۰، ۶۹
- ویتروویوس..... ۹۷
- ویلا ساووا..... ۱۸۸، ۲۴۱
- ویلهم شیلینگ..... ۱۵۶
- ویمار..... ۱۲۲
- هاپکینز..... ۳۰۹
- هاسمان ۳۶۱، ۳۶۶، ۳۶۷، ۳۶۸، ۳۶۹، ۳۷۰، ۳۷۱، ۳۷۲،
۳۷۷
- هانسلمن..... ۲۶۰
- هاو ۱۳۲
- هاوارد..... ۳۷۳، ۳۷۴، ۳۷۹، ۳۸۱
- هاولز..... ۵۴
- هایپار..... ۱۹۱، ۲۰۱
- های تک ۱۱، ۱۹۵، ۱۹۷، ۱۹۹، ۲۴۷، ۲۴۹، ۳۰۶، ۳۰۹،
۳۱۰، ۳۱۶، ۳۲۵، ۴۷۳
- های-تک..... ۳۰۶، ۳۰۹، ۳۱۵، ۳۱۶
- های تک..... ۹۹، ۱۱۹
- هرتسوگ..... ۲۰۴
- هرمنوتیک..... ۲۳۹، ۲۵۷، ۲۷۴، ۲۸۳
- هرمنوتیک..... ۲۷۴، ۲۸۴، ۲۸۶
- هرون..... ۲۲۸، ۲۲۹، ۲۳۰
- هفت مشعل معماری..... ۵۷، ۶۰، ۶۱، ۶۲
- هفت مشعل معماری..... ۳۱۵
- هندسه‌ی توپولوژیک..... ۳۳۷، ۳۴۸
- هنر نو ۲۵، ۶۰، ۶۳، ۶۹، ۷۳، ۷۵، ۷۶، ۷۷، ۷۸، ۸۳، ۹۱،
۹۲، ۱۰۴، ۱۰۶، ۱۲۱، ۱۲۲، ۲۶۶، ۲۹۷
- هنرستان دختران..... ۴۳۵، ۴۳۷
- هنرهای کاریسته..... ۵۷، ۵۸، ۶۱
- هنز آرپ..... ۱۵۸، ۱۶۳
- هوانسیان ۳۹۵، ۴۱۳، ۴۳۴، ۴۳۵، ۴۳۶، ۴۳۷، ۴۳۹، ۴۴۲،
۴۴۳، ۴۷۰
- هوخزایتروم..... ۶۸
- هود..... ۵۴، ۱۳۱
- هوفمان..... ۶۶، ۷۳، ۹۵، ۱۹۷، ۴۳۸
- هولابرد..... ۴۷، ۴۹
- هولاین..... ۲۴۶، ۲۵۰، ۴۱۱
- هولاین..... ۲۴۶
- هیچکاک..... ۱۲۹، ۲۱۰
- هیداک..... ۲۶۰، ۲۶۳، ۲۶۵
- هیمل بلاو..... ۲۸۲
- هیداک..... ۲۵۹
- هیستوریسیسم..... ۲۵
- یوکوهاما..... ۲۸۶، ۲۹۳، ۲۹۴، ۳۴۳، ۳۴۹
- یونکر..... ۸۳
- یونیورسال..... ۱۴۹، ۱۷۳، ۱۸۹
- یینگ..... ۳۱۷، ۳۲۳